

Kompetencije pedagoga za rad s roditeljima

Matek, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:552857>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

KOMPETENCIJE PEDAGOGA ZA RAD S RODITELJIMA

(DIPLOMSKI RAD)

Studentica: Lucija Matek

Mentorica: prof. dr. sc. Jasminka Zloković

Studij: Sveučilišni diplomski jednopredmetni studij pedagogije

Rijeka, lipanj 2015.

SAŽETAK

Diplomski rad pod nazivom *Kompetencije pedagoga za rad s roditeljima* sastoji se od dva dijela: teorijskog i empirijskog. U teorijskom dijelu analizira se pojam pedagoga, uloga pedagoga u odgojno-obrazovnoj ustanovi te područja njegova rada. Nadalje, slijedi dio koji se odnosi na kompetencije gdje se objašnjava što su one općenito te se iznose definicije raznih autora. Nakon toga slijedi opis kompetencija pedagoga kao stručnog suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama, kroz istraživanja nekih autora. U tom dijelu iznose se istraživanja koja su provedena na temu kompetencija pedagoga. Nakon toga slijedi dio u kojem se analizira suradnja roditelja i škole u kojem se iznosi povijest suradnje, načine na koje se može ostvariti suradnja, ali i oblici suradnje u školama. U ovom dijelu također su izneseni i primjeri suradnje sa roditeljima nekih drugih zemalja.

Nakon teorijskog, slijedi prikaz empirijskog dijela istraživanja. Cilj rada bio je ispitati kompetencije pedagoga u radu sa roditeljima kao i načine suradnje škole odnosno pedagoga sa roditeljima. Istraživanje je provedeno sa pedagozima osnovnih škola Primorsko – goranske županije, njih 21. Rezultati su pokazali da pedagozi smatraju iznimno važnima sve navedene kompetencije, kao i da ih u velikoj mjeri posjeduju te da veliku većinu kompetencija ne trebaju usavršavati. Složili su se da ih visoko obrazovanje nije pripremlilo za rad s roditeljima. Tijekom svog rada polazili su stručna usavršavanja, iako je bilo više onih koja se nisu direktno odnosila na rad s roditeljima, ali se u njemu mogu primjeniti. Najbolji i najčešći oblik suradnje je individualni razgovor, dok je s druge strane najveća poteškoća roditelji koji nisu spremni na suradnju sa pedagozima, što se može poboljšati kvalitetnom edukacijom roditelja.

Ključne riječi: pedagog, kompetencije, roditelji, suradnja, škola

SUMMARY

Final Thesis entitled *Competence pedagogues to work with parents* consists of two parts: theoretical and empirical. The theoretical part analyzes the concept of a teaching role of pedagogues in the educational institution and the field of his work. Furthermore, following the part that refers to the competence which explains why they are in general, and the amount of definitions of various authors. This is followed by a description of competence pedagogues as professional associates in educational institutions, through the research of some authors. This part sets out the research conducted on the subject of competence pedagogues. This is followed by a part which analyzes the cooperation of parents and school outlining the history of cooperation, the ways in which cooperation can be achieved, but also the forms of cooperation in schools. This section also presents examples of cooperation with the parents of some countries.

After the theory, follows empirical part. The aim of this study was to examine the competence of pedagogues in working with parents as well as the ways of cooperation of school with parents and pedagogues. The research was conducted with the pedagogues of primary schools Primorsko - goranska County, them 21. The results showed that pedagogues consider extremely important all the competence, and that they largely possess and that the majority of competences should not be perfected. They agreed that higher education is not prepared them to work with the parents. During their work they attended the professional training, although there were more of those who are not directly related to the work with parents, but it can be applied. The best and most common form of co-operation is an individual conversation, while the other side is the biggest difficulty that parents are not willing to cooperate with pedagogues, which can improve quality of education of the parents.

Keywords: pedagogue, competence, parents, cooperation, school

SADRŽAJ:

I TEORIJSKI DIO

1. UVOD.....	5
2. PEDAGOG-pojam.....	6
2.1. Uloga pedagoga u školi.....	7
2.2. Područja rada pedagoga.....	7
3. KOMPETENCIJE.....	10
3.1. Kompetencije školskog pedagoga- istraživanja.....	11
4. SURADNJA RODITELJA I ŠKOLE.....	15
4.1. Povijest suradnje roditelja i škole.....	16
4.2. Kako roditelji mogu surađivati sa školom.....	17
4.2.1. Oblici suradnje.....	17
4.3. Suradnja roditelja i škole – primjeri drugih zemalja.....	20
4.4. Suradnja pedagoga i roditelja.....	22

II METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....25

III REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA REZULTATA.....28

1. OPĆI PODATCI.....	28
2. KOMPETENCIJE.....	30
2.1. Važnost kompetencija za rad s roditeljima.....	30
2.2. Posjedovanje kompetencija za rad s roditeljima.....	33
2.3. Usavršavanje kompetencija za rad s roditeljima.....	35
2.4. Dodatne kompetencije, visoko obrazovanje te usavršavanje vezano za rad s roditeljima.....	37
3. SURADNJA RODITELJA I PEDAGOGA.....	41
3.1. Oblici suradnje.....	41
3.2. Poteškoće u suradnji sa roditeljima te prijedlozi za poboljšanje.....	44

IV ZAKLJUČAK.....49

Popis priloga.....	51
--------------------	----

Popis tablica i grafova.....	60
------------------------------	----

Literatura.....	61
-----------------	----

I TEORIJSKI DIO

1. UVOD

Živimo u svijetu sve većih i bržih promjena. Samim time potrebno je mijenjati se u skladu s njima, što znači da svaki zaposleni ili nezaposleni mora unaprijeđivati svoje kompetencije kako bi bio što konkurentniji na tržištu rada. To je posebno važno jer je sve više ljudi nezaposleno, a samim poboljšavanjem kompetencija postaju bolji u odnosu na druge. To se sve može primjeniti i na odgojno-obrazovne djelatnike, odnosno kako se govori u naslovu ovog rada, pedagoge. Odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, u kojem se promiče poštivanje različitosti i tolerancija te aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva jedan je od ciljeva i načela Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i zadaća koja se postavlja pred sve odgojno-obrazovne radnike, a napose pedagoge što podrazumijeva visoku stručnost i njihovu visoku odgovornost. Mladi se moraju naučiti živjeti u svijetu brzih promjena i također mu kvalitetno pridonositi, uvažavati tu silnu različitu kulturu, svjetonazora, ideja, da znaju živjeti sa svim tim različitostima.¹ Dakle, u posljednje vrijeme sve se više govori koje bi te kompetencije trebao imati jedan pedagog za rad u dječjem vrtiću, osnovnoj i srednjoj školi ili bilo kojoj drugoj odgojno – obrazovnoj ustanovi. Nekoliko autora (Staničić, 2001., Ledić, Staničić, Turk, 2013.) kod nas bavi se ispitivanjima općih kompetencija pedagoga, dakle onima koje su potrebne za cjelokupan rad pedagoga. Međutim ovaj radi bavi se kompetencijama pedagoga koje su potrebne za rad sa roditeljima. Također, rad se bavi i ispitivanjem nekih aspekata suradnje između roditelja i škole, odnosno roditelja i pedagoga.

U nastavku ovog rada iznjeti će se teorijski dio općenito o kompetencijama pedagoga te samoj suradnji roditelja i škole. Potom slijedi empirijski dio gdje ću iznijeti rezultate istraživanja koji su provedeni sa pedagozima osnovnih škola u Primorsko - goranskoj županiji o tome kako oni procjenjuju navedene kompetencije, kao i mišljanje pedagoga o suradnji sa roditeljima u školi u kojoj su zaposleni.

¹ Iva Biljan, viša savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje na Stručnom skupu stručnih suradnika pedagoga osnovnih i srednjih škola. Preuzeto sa:

http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=5274:odgoj-u-koli-uloga-i-kompetencije-pedagoga-&catid=281:struni-suradnici-pedagozi&Itemid=0

2. PEDAGOG-pojam

Kako u školi, tako i u vrtiću postoji pedagog koji se brine o odgoju i obrazovanju djece. Razlika je, prema mom mišljenju, u tome što se u školi više pažnje, od strane pedagoga, posvećuje obrazovnom dijelu, dok je u vrtiću najveći dio vezan uz odgoj djeteta.

Riječ pedagog potječe iz vremena antičke Grčke gdje su ljudi od povjerenja vodili djecu u škole i podučavali ih. Samo značenje riječi je od grčkih riječi *pais*, *paidos* što znači dječak, dijete i *ago* što znači voditi.

U odgoju i obrazovanju pedagozi kao stručni suradnici djeluju na temelju Zakona. Zakoni prema kojima se radi su *Zakon o predškolskom odgoju* te *Zakon o osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju*. Iako Zakon nalaže da bi sve odgojno-obrazovne ustanove trebale imati stručnog suradnika pedagoga, to se do danas još uvijek nije ispunilo, stoji u *Prijedlogu zakona o djelatnosti pedagoga*. Prema tom Prijedlogu, u Hrvatskoj u ustanovama predškolskog odgoja (različiti osnivači), u školskoj godini 2010./2011., ima ukupno 320 pedagoga ili 53,8 %. Taj prosjek uvelike dosežu i neke županije posebno, kao Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska i Grad Zagreb.

U ustanovama osnovnog obrazovanja zaposleno je 686 pedagoga ili 79,8%. U nekoliko županija veći je postotak zaposlenih pedagoga u odnosu na nacionalni prosjek i to u Zagrebačkoj županiji, Gradu Zagrebu, Šibensko – kninskoj županiji, Osječko – baranjskoj županiji, Zadarskoj županiji, Brodsko - posavskoj županiji, Požeško - slavonskoj županiji, Bjelovarsko – bilogorskoj županiji, Sisačko – moslovačkoj županiji te Virovitičko - podravskoj županiji.

Što se tiče srednjih škola, u njima je zaposleno 299 pedagoga. To ukazuje da 77,1% škola ima pedagoga. U nekoliko županija broj pedagoga zaposlenih u srednjim školama veći je od nacionalnog prosjeka i to u Sisačko – moslovačkoj, Karlovačkoj, Koprivničko – križevačkoj, Bjelovarsko – bilogorskoj, Ličko – senjskoj te Zadarskoj županiji.

Obrazovanje pedagoga koji će raditi u odgojno - obrazovnim ustanovama odvija se na Filozofskim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci, Zadru i Splitu, te na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Organizira se kao jednopredmetni ili dvopredmetni studij. Studij je na svim sveučilištima nastavnim kurikulumom usklađen sa Bolonjskim procesom, dakle preddiplomski koji traje 3 godine i diplomski koji traje 2 godine. Nakon

preddiplomskog studija stječe se titula prvostupnika (*baccalaureus*), a nakon diplomskog stručni naziv magistar/magistra pedagogije (*mag. paed.*). Doktorski studij organiziraju Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

2.1. Uloga pedagoga u školi

Pedagog je najšire profiliran stručni suradnik koji ostvaruje razvojnu pedagošku djelatnost u školi. Pedagog sudjeluje u svim fazama odvijanja odgojno – obrazovnog procesa: planiranju, programiranju, ostvarivanju, vrednovanju i unaprijeđivanju. On prati, analizira, istražuje i predlaže mjere za unaprijeđivanje nastave i drugih oblika odgojnih i obrazovnih aktivnosti ustanove, uvodi inovacije te prati njihovo ostvarivanje, vodi računa o stručnom usavršavanju, odgojitelja, učitelja i nastavnika. (Ledić, Staničić, Turk 2013.: 10)

U osmišljavanju uloge pedagoga prepoznatljiva su dva karakteristična pogleda: prvi od njih zagovarala je prosvjetna uprava, a prepoznaje se kao zalaganje za administrativno – nadzornu ulogu školskih pedagoga, dok drugi pogled dolazi iz struke i znanosti, koji na uvođenje školskih pedagoga gleda kao na priliku da se pedagoški rad u školama kvantificirano prati, inovira i unapređuje. (Staničić, 2005)

Dakle, može se jednostavno reći da je uloga pedagoga predviđati, osmišljavati, poticati te usmjeravati pedagoški razvoj škole u skladu s potrebama i razvojnim potencijalima učenika.

2.2. Područja rada pedagoga

Pod područjem rada školskog pedagoga podrazumijevamo aktivnosti koje on ostvaruje u odgojno – obrazovnoj ustanovi da bi pridonio uspješnosti pedagoškog procesa i njegovih rezultata. (Ledić, Staničić, Turk, 2013.: 18)

Prema nacrtu Zakona o djelatnosti pedagoga poslovi pedagoga podijeljeni su u nekoliko kategorija. Te kategorije su:

1. *Organizacijski poslovi* - stvaranje svih potrebnih uvjeta za neometano odvijanje rada odgojno – obrazovne ustanove: planiranje, programiranje, vrednovanje,...

2. *Studijsko – analitički poslovi* - ovi poslovi u radu pedagoga odnose se na konstantno praćenje i sakupljanje podataka radi što boljeg vrednovanja odgojno-obrazovnog procesa: stanje ustanove, uspješnost u radu, bolja kvaliteta rada,...
3. *Informacijski poslovi* - da bi došlo do što boljeg razumijevanja svih čimbenika vezanih uz ustanovu, potrebno je zadovoljiti njihove potrebe za informacijama koje ih zanimaju
4. *Voditeljski poslovi* - temelji se na suradnji sa svima koji rade u ustanovi, ali onima koji ju koriste: djeca/učenici i njihovi roditelji. Ovdje do izražaja dolaze sposobnosti koje pedagog treba posjedovati da bi uspješno vodio ustanovu u kojoj radi.
5. *Savjetodavni, terapijski i supervizijski poslovi* - odnose se na pomoć djeci/učenicima i njihovim roditeljima u savladavanju poteškoća u razvoju djeteta. Pedagog im pomaže savjetom, ili dijete/učenika može uputiti na daljnja testiranja. Nadalje, veoma je važna i supervizija, i to ponajprije odgojitelja/učitelja početnika, pokazujući im uz mentore, što to dobro rade te kako bi i na koji način trebalo poboljšati rad u odgojnoj skupini ili na nastavi.
6. *Istraživački poslovi* - kao u svim znanostima, bile one društvene ili prirodne, potrebno se baviti istraživačkim radom. Tako i pedagozi u svom radu prikupljaju i interpretiraju podatke o fenomenu odgoja i obrazovanja u svojoj ustanovi, ali i samom razvoju djeteta odnosno učenika.
7. *Normativni poslovi* - odnosi se na standardizaciju organizacije, tehnologije i izvedbe rada u svrhu što kvalitetnijeg obavljanja poslova u daljenjem radu.

Iz ovih kategorija jasno se vidi da bi pedagog (u kojoj god ustanovi radio) trebao posjedovati mnogo vještina da bi svoj posao mogao obavljati savjesno, odgovorno i uspješno.

Promatrajući kategorije poslova pedagoga jasno se može izvući i opći cilj djelatnosti pedagoga: unapređivanje odgojnog i obrazovnog rada, afirmacija potencijala subjekata (stručni tim, ravnatelj, odgojitelji/učitelji koji rade u ustanovi), odnosno korisnika (djeca, učenici, roditelji) poslova iz djelokruga rada ustanove, ostvarivanje svrhe djelatnosti pedagoga, profesionalni razvoj pedagoga te doprinos kvaliteti života neke radne i druge zajednice.

Provodeći svoju praksu u dječjem vrtiću, ali i u školi došla sam do spoznaje da pedagog ima i neke ciljeve koje mora ostvariti u odnosu na sudionike i korisnike ustanove u kojoj radi. Tako na početku imamo ciljeve u odnosu na dijete ili učenika kojem bi trebao osigurati i pratiti kvalitetu uvjeta u kojem ono živi. Dakle trebao bi osigurati sigurnu i poticajnu odgojnu i obrazovnu sredinu gdje bi dijete trebalo biti inicijator i kreator prostora u kojem živi, igra se i uči.

Nadalje, pedagog mora ostvariti cilj u odnosu na neposredne korisnike - roditelje kojima bi trebao pružiti potrebne informacije koje ih zanimaju. Trebao bi poticati suradnju sa odgojiteljima ili učiteljima u svrhu što ugodnijeg boravka djeteta u odgojno – obrazovnoj ustanovi, u prilagodbi djeteta na novu sredinu (savjetom), pružanjem pomoći u nedoumicama u vezi sa procesom razvoja njihova djeteta.

Što se tiče odgojitelja u vrtiću ili učitelja u školi pomaže im savjetom u vezi sa stvaranjem što poticajnije okoline u kojoj dijete/učenik boravi veći dio svog dana, čime se potiče i inicira razvoj djetetove/učenikove samostalnosti i socijalizacije. Također, trebao bi ih uputiti na razne seminare, predavanja i radionice u svrhu njihovog stručnog usavršavanja i što boljeg napredovanja u radu.

Također smatram da pedagog treba održavati doticaj sa lokalnom sredinom u kojoj živi. U suradnji sa stručnim timom mogao bi organizirati razne posjete, sudjelovati u nekim važnim događajima vezanim uz grad, sredinu u kojoj živi, potom neka događanja koja bi predstavljala njihovu ustanovu.

Jasno je da svijet danas sve brže podliježe promjenama te da niti djeca ni društvo nisu isti kao prije 20 – ak godina. Smatram da bi pedagog danas trebao biti u korak sa promjenama koje se događaju u okolini, te im se prilagoditi, kako bi što bolje i kvalitetnije obavljao svoj posao.

3. KOMPETENCIJE

Sve brži razvoj društva stavlja teške zahtjeve pred pojedinca koji potom onda za zadatak ima što brže se prilagoditi tim zahtjevima. Veoma je bitno brzo im se prilagođavati iz razloga da sam pojedinac postane što konkurentniji u odnosu na druge pojedince u društvu. Dakle, postavlja se pitanje koje su to ključne kompetencije koje svaki pojedinac mora imati kako bi bio što konkurentniji na tržištu rada?

Pojava globalizacije i modernizacije stvorila je velike promjene u odnosu na svijet koji smo poznavali. Da bi razumio promjene u svijetu, ali i dobro funkcionirao u njemu, pojedinac je na primjer potrebno da savlada nove tehnologije i otkrije značenje većih količina dostupnih podataka. Uz to pojedinac se suočava i sa izazovim koji se tiču cijelog društva (gospodarski rast, ekološka održivost, blagostanje te socijalna pravednost). Upravo iz tog razloga kompetencije su potrebne pojedincima da bi ostvarili svoje osobne ciljeve, a samim time da pomognu cijeloj zajednici odnosno društvu u kojem žive.

Pojam kompetencija ne podrazumjeva samo znanja i vještine. Kompetencije su kombinacija znanja, vještina, stavova, motivacije i osobnih karakteristika koje omogućuju pojedinac aktivno i efikasno djelovanje u određenoj (specifičnoj, stručnoj) situaciji.² Naravno, postoji još mnogo definicija kompetencija. Tako Boyatzis (1982.) kompetenciju definira kao unutarnju karakteristiku čovjeka koja je nedvojbeno povezana s radnim mjestom, a sastoji se od motivacije, sposobnosti, samopoimanja i socijalnih uloga. Nadalje, Bezinović (1993.) kompetencije određuje kao globalne ili specifične subjektivne percepcije (uvjerenja, osjećaji, očekivanja) pojedinca da je sposoban realizirati neke oblike ponašanja i postizati rezultate odnosno ciljeve kojima teži ili se od njega očekuju. Hrvatić (2007.) kompetencije definira kao kombinaciju, znanja, vještina, stajališta i osobnih karakteristika koje pojedinac omogućuju aktivno sudjelovanje u određenoj situaciji te analiziranje i interpretiranje iste. U raspravi o pedagoškim kompetencijama suvremenog učitelja Jurčić (2012.) ističe kako kompetentnost učitelja nastaje dinamičkim integriranjem triju dimenzija pojma kompetencije, a to su znanja, sposobnosti i vrijednosti.

² Definicija kompetencija preuzeta 30. lipnja 2014. : https://www.politehnika-pula.hr/download/repository/20.19-A-Kompetencije_i_ishodi_ucenja.pdf

Kompetencije također uključuju i sposobnost odgovaranja na kompleksne zahtjeve korištenjem i mobilizacijom psiholoških resursa (uključujući vještine i stavove) u određenom kontekstu. (OECD, 2005.: 4) Prema OECD –u (2005.) svaka ključna kompetencija mora:

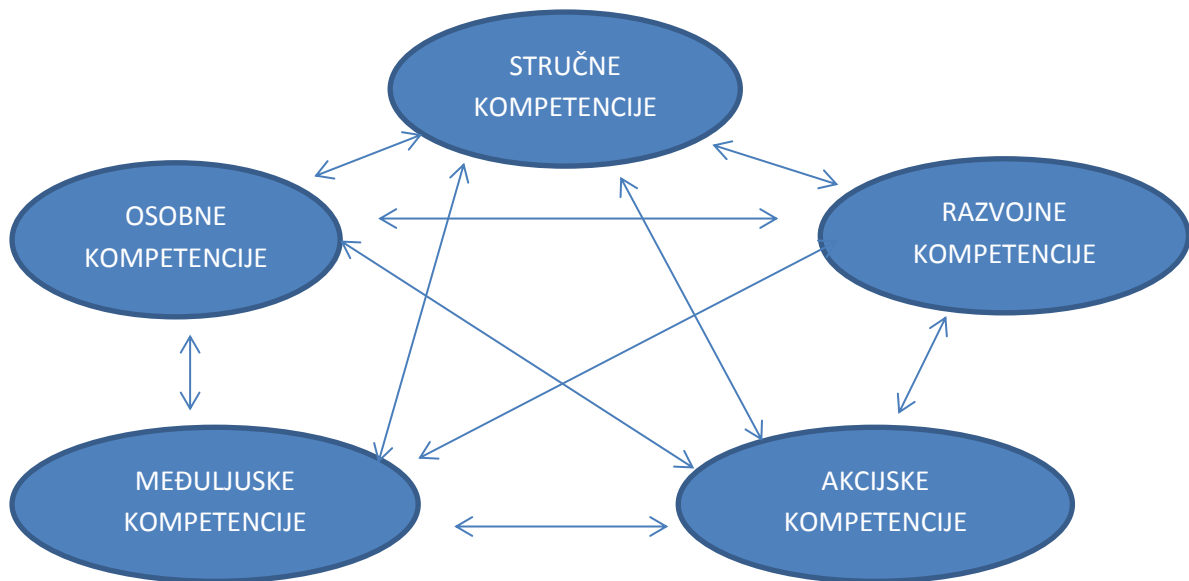
- Pridonosi postizanju ishoda važnih kako za društvo tako i za pojedinca
- Pomagati pojedincima u odgovaranju na važne zahtjeve u mnoštvu različitih konteksta
- Biti važna za sve pojedince, a ne samo za stručnjake određenog područja

Prema tome, OECD je kompetencije podijelio u tri opće kategorije. Ponajprije, pojedinci trebaju biti sposobni koristiti mnoštvo različitih alata za učinkovitu interakciju sa okolinom (fizičke alate poput informacijske tehnologije te sociokulturne alate kao što je jezik). Ove alate trebaju poznavati veoma dobro kako bi se što bolje prilagodili vlastitim potrebama. Nadalje, u današnjem svijetu veoma je važno da pojedinac bude sposoban surađivati sa drugim ljudima. Nesumnjivo je da će se pojedinac kroz cijeli svoj život, kako u privatnom tako i u profesionalnom životu susretati sa ljudima iz različitih okruženja, zbog čega mu je potrebna sposobnost interakcije sa heterogenim skupinama. Treća kategorija je ta da svaki pojedinac sam za sebe mora biti sposoban preuzeti odgovornost za upravljanje vlastitim životom, smjestiti svoj život u širi socijalno kontekst i djelovati autonomno.

3.1. Kompetencije školskog pedagoga - istraživanja

Da bi se uspješno i kvalitetno obavljalo neki posao potrebno je da on ima neke odlike nositelja toga posla. Dakle, tako je i za posao pedagoga potrebno imati neke odlike odnosno kompetencije koje će pridonjeti uspješnom obavljanju njegova posla bilo u vrtiću, školi ili domu. Pedagog je najšire profiliran stručni suradnik sa najbogatijim područjem rada u timu koji ostvaruje razvojno – pedagošku djelatnost neke odgojno – obrazovne ustanove. Dakle, pedagog sudjeluje u svim fazama odvijanja odgojno – obrazovnog procesa od planiranja i programiranja do vrednovanja postignutih rezultata. Ukratko, pedagog je u biti kao liječnik opće prakse, u sve zadire (djelatnosti psihologa, socijalnog pedagoga, defektologa, logopeda), međutim nigdje ne ide u dubinu. Prioritet mu je da surađuje sa svima, da prati i analizira te istražuje odgojni i nastavni proces te predlaže mjere za unaprijeđivanje pedagoške djelatnosti svoje škole (Staničić, 2001.: 280).

Da bi pedagog ostvario svoj cilj i zadaće uz stručna znanja potrebne su mu i neke druge odlike odnosno kompetencije. Prema Staničiću (2001.) kompetencije pedagoga mogu se strukturirati kao osobne, razvojne, stručne, međuljudske i akcijske kompetencije.

Model kompetencijskog profila idealnog pedagoga, Staničić, 2001

Osobna kompetencija važna je za doživljaje, ponašanje i reagiranje pedagoga u određenim situacijama, bilo da se radi o suradnji sa različitim sudionicima odgojno - obrazovnog procesa ili o nekom osobnom doživljaju. Prepoznaje se u karakteristikama kao što su: marljivost, samopouzdanje, odgovornost, iskrenost, povjerenje, komunikativnost i drugo. Razvojna kompetencija pedagoga uključuje znanja i vještine vezane uz stvaranje vizije razvoja, uvođenju inovacija, u čiju se svrhu koristi razna tehnologija. Ova kompetencija podrazumjeva umijeće organiziranja rada, poznavanje upravno pravnih poslova, ...

Stručna kompetencija uključuje znanja iz struke vezana uz unapriješivanje procesa rada, odnosno pedagog mora poznavati pedagoški proces, programiranje i didaktičko oblikovanje nastavnog rada, poznavanje zakona, pravilnika i standarda te mora znati analizirati i vrednovati rad.

Međuljudska kompetencija odnosi se na znanja i sposobnosti u području međuljudskih odnosa. Uključuje poznavanje načela odvijanja međuljudskih odnosa, medijaciju, motiviranje zaposlenika, uvažavanje tuđih potreba i individualnih vrijednosti.

Akcijska kompetencija odnosi se na izravno djelovanje pedagoga u nekoj ustanovi. Veže se uz osiguravanje kvalitete za ostvarivanje ciljeva, sudjelovanje u rješavanju problema, priznavanje i uvažavanje doprinosa suradnika, poticanje na rad osobnim primjerom.

Prema navedenim modelima kompetencija prof. Staničić proveo je 2001. istraživanje na temu *Kompetencijski profil školskog pedagoga*.³ Prema istraživanju ispitanici su procijenili da je najvažnija osobna kompetencija iskrenost i dosljednost u radu, te komunikativnost i pristupačnost. Najvažnija razvojna kompetencija koju su procijenili ispitanici je uvođenje inovacija u pedagoški rad. Stručna kompetencija koju ispitanici smatraju najvažnijom je poznavanje programa i didaktičkih načela rada te planiranje i programiranje rada škole. Najvažnija međuljudska kompetencija je poznavanje zakonitosti međuljudskih odnosa te umijeće motiviranja zaposlenih. Veoma važna akcijska kompetencija koju su ispitanici istaknuli je otvorenost u radu sa nastavnicima te slušanje i savjetodavno pomaganje u radu.

Prema istraživanju prof. Staničića (2001.) ispitanici su akcijske kompetencije idealnog pedagoga procijenili kao značajno važnije od svih ostalih navedenih kompetencija.

Još jedno istraživanje na temu kompetencija školskih pedagoga proveli su autori Ledić, Staničić i Turk (2013.).⁴ Ispitanici su kompetencije procjenjivali sa tri stajališta: procjena važnosti pojedine kompetencije za sam rad pedagoga u školi, procjena doprinosa visokog obrazovanja koja dovela do toga da se ovlada pojedinom kompetencijom te procjena doprinosa programa stručnog usavršavanja u ovladavanju pojedinom kompetencijom. U istraživanju su se koristile već navedene skupine kompetencija (osobne, razvojne, stručne, međuljudske, akcijske), ali je dodana još jedna skupina – kompetencije europske dimenzije u obrazovanju. Rezultati dobiveni s prvog stajališta procjena važnosti pojedinih kompetencija za sam rad u školi pokazao je da pedagozi vrlo visoko procjenjuju sve navedene kompetencije, međutim ono najviše rangirano jeste: osposobljenost za provođenje savjetodavnog rada sa učenicima, osposobljenost za komunikacijsku otvorenost i empatičnost, poznavanje planiranja i programiranja rada škole, poznavanje pedagoške dokumentacije te

³ **Staničić, S. 2001. *Kompetencijski profil školskog pedagoga*** – istraživanje je provedeno na 107 ispitanika, stručnih suradnika zaposlenih u osnovnim i srednjim školama s područja Primorsko – goranske, Istarske i Ličko - senjske županije. Od ukupnog broja ispitanika njih 83,13% (89) je iz osnovnih, a 16,82% (18) iz srednjih škola. Profil ispitanika je sljedeći 71,2% pedagoga, 18,69% psihologa, 5,6% defektologa te 3,73% obavlja poslove dvaju spomenutih profila stručnih suradnika.

⁴ **Ledić, Staničić, Turk 2013. *Kompetencije školskih pedagoga*** – istraživanje je provedeno na 508 pedagoga zaposlenih u osnovnim i srednjim školama u RH. Od 508 ispitanika njih 359 (70,7%) zaposleno je u osnovnoj školi, a ostatak od 149 (29,3%) zaposleno je u srednjoj školi.

osposobljenost za rad s roditeljima. Najniže procjenjuju važnim kompetencije koje se odnose na europsku dimenziju u obrazovanju. (Ledić, Staničić, Turk, 2013.: 62)

Nadalje, što se tiče doprinosa fakulteta ovladavanju pojedinim kompetencijama pedagozi su u najvećoj mjeri iskazali da im je samo visokoškolsko obrazovanje pomoglo ovladati sljedećim kompetencijama: osposobljenost za komunikacijsku otvorenost i empatičnost, osposobljenost za etičko i moralno rasuđivanje, poznavanje izrade nastavnih priprema i didaktičkih načela rada, osposobljenost za pripremu i realizaciju istraživanja pedagoške teorije i prakse te promatranje strukture obrazovnog sustava na nacionalnoj razini. (Ledić, Staničić, Turk, 2013.: 70)

Kod doprinosa stručnog usavršavanja pedagozi su naveli da im je ono pomoglo u ovladavanju sljedećim kompetencijama: osposobljenost za komunikacijsku otvorenost i empatičnost, osposobljenost za planiranje osobnog i profesionalnog usavršavanja i razvoja, osposobljenost za provođenje savjetodavnog rada sa učenicima, osposobljenost za prilagodbu novim pedagoškim situacijama, poznavanje planiranja i programiranja rada škole. (Ledić, Staničić, Turk, 2013.: 80)

Na pitanja koje bi još kompetencije trebali imati pedagozi u školama ispitanici su istaknuli poznavanje psihologije ličnosti, osposobljenost za suočavanje i prevladavanje kriznih situacija u školi, osposobljenost za procjenjivanje zrelosti učenika za upis u školu, osposobljenost za vođenje Zdravstvenog odgoja, osposobljenost za rad s učiteljima pripravnicima, osposobljenost za terapijski rad s učenicima. (Ledić, Staničić, Turk, 2013.)

4. SURADNJA RODITELJA I ŠKOLE

Jedna od važnijih odrednica pedagoški djelotvorne škole jest razvijena suradnja s roditeljima. Dakle, suradnja predstavlja zajedničko djelovanje i pregovaranje koje je usmjereno prema nalaženju rješenja, to jest, novog zajedničkog polazišta.

Suradnja škole i obitelji može biti tradicionalna i partnerska, a na koji način će se ostvariti ovisi o individualnim osobinama učitelja i psihosocijalnim osobinama roditelja. Istraživanja Miljević – Riđički (2009.) i Pahić, Miljević – Riđički i Vizek Vidović (2010.) ukazuju na to da u Hrvatskoj i dalje prevladava tradicionalan oblik suradnje, u kojemu je odgovornost za obrazovanje djece prepuštena školi.⁵ Odgojno-obrazovne planove izrađuju učitelji, kulturalne razlike često se zanemaruju, a komunikacija s roditeljima relativno je rijetka, orijentirana na pojedinačne probleme i pretežno ju inicira škola. Drugim riječima, uloga škole je dominantna. Partnerski odnos, s druge strane, naglašava važnost suradnje učitelja i roditelja u obrazovanju i socijalizaciji djece, poštivanje kulturalnih razlika, te značajnost različitih perspektiva za stvaranje pozitivne klime za učenje. Komunikacija između dviju strana je česta, uloge su jasne i podržavajuće, a odgojni ciljevi i planovi rada zajednički određeni.⁶

Temelj kvalitetnog školovanja je četverokut učenik, roditelj, učitelj, škola. Za uspješan odgoj i obrazovanje potrebni su suradnja, partnerstvo, pozitivni međuljudski odnosi, međusobno povjerenje, poštovanje i suodgovornost učenika, roditelja i učenika. (Vrgoč, 2005.: 9)

U nastavku ću iznijeti nešto o povijesti suradnje između roditelja i škole te na koji način roditelji mogu surađivati sa školom. Nadalje, navesti ću oblike suradnje između pedagoga i roditelja.

⁵ Suradnja učitelja i roditelja preuzeto sa: <http://www.istrzime.com/skolska-psihologija/suradnja-ucitelja-i-roditelja/#sthash.9sLq5CMY.dpuf>

⁶ Vidi, isto

4.1. Povijest suradnje roditelja i škole

Danas je veoma važna suradnja između roditelja i škole. Prema Maleš (1996.) odnosi roditelja i škole ovise o položaju u društvu koji uživaju obitelj i škola pa je za razumijevanje suvremenih trendova potrebno poznavati utjecaj društvenog konteksta na njihov razvitak, povijesne temelje te suradnje kao i vodećih ideologija koje su utjecale na oblikovanje njihovih odnosa.

Roditelji su odgovorni za odgoj djece u roditeljskom domu, dok su za njihov odgoj izvan doma odgovorni odgojitelji i učitelji. O suradnji škole i roditelja govori se već jako rano, naime, franački kralj i rimsko – njemački car Karlo Veliki (742. -814.) naredio je svećenicima da po selima i gradovima drže župne škole, a od roditelja je tražio suradnju i da djecu šalju u školu. (Lukaš, Gazibara, 2010.: 211) Zahtjevi za zblizavanjem roditelja i škole još se snažnije ogledaju u idejama Komenskog u 17. stoljeću i Petalozzija u 18. stoljeću za otvaranjem škole prema roditeljima. Na suradnju s učiteljima pozivao je i Anton Semionovič Makarenko (1888.-1939.) u svom djelu *Knjiga za roditelje*, u kojemu prikazuje postupke i načela obiteljskog odgoja. Svoja razmišljanja o suradnji roditelja i učitelja završava potrebom "saveza" između njih te nužnošću uspostave suradničkih odnosa. (Lukaš, Gazibara, 2010.: 211)

Što se tiče povijesti suradnje roditelja i škole u Hrvatskoj poznati su Nikola Gučetić koji u svom djelu *Governo della famiglia* isticao zahtjev da djecu u školi treba odgajati u ljubavi ali uz disciplinu i suradnju sa roditeljima. Za suradnju roditelja i škole značajna je 1900. godina, kada su Marija Jambrišak i Jagoda Truhelka pokrenule izdavanje časopisa "*Domaće ognjište*", koji je bio namijenjen povezivanju obitelji i škole. Nedostatak suradnje roditelja i učitelja Milka Pogačić slikovito je uspoređivala kao uprezanje kola s dva suprotna kraja te je pozivala roditelje na suradnju. Stoga je 5. ožujka 1910. godine organizirala prvi roditeljski sastanak pri čemu je naglasila da je takav rad nužan uvjet uspješnog odgoja. (Dumbović, prema Lukaš, Gazibara, 2010.)

Danas roditelji ne prepuštaju svu brigu o odgoju i obrazovanju svoje djece samo učiteljima i nastavnicima. Roditelji žele biti uključeni u rad odgojno – obrazovne ustanove koje njihovo dijete pohađa.

4.2. Kako roditelji mogu surađivati sa školom

Suradnja roditelja i škole ima značajno mjesto u odgoju djeteta, jer na taj način u praksu prelazi pedagoški zakon o skladnom djelovanju različitih sudionika odgoja. Bez usklađenog i učinkovitog djelovanja s vrtićem i školom ne možemo ostvariti osnovne ciljeve odgoja. Jedino njihova kvalitetna suradnja može pridonijeti ostvarenju ciljeva. Prema Maleš (1994.) suradnja treba biti:

- Jednaka – jer se dijele ciljevi vezani za odgoj (i obrazovanje) djeteta
- Aktivna – potiče se razvoj djeteta
- Odgovorna – jer i škola i roditelj imaju svoja prava, ali i dužnosti

Od ovakve suradnje koristi uvelike imaju svi akteri jer se zasniva na međusobnom povjerenju, poštovanju, komunikaciji i prihvaćanju prava i obaveza. Suradničkim odnosom roditelj dobiva (Rosić, Zloković, 2003.): povećanje kompetencije za pružanje podrške i pomoći, razumijevanje rada u školi, promjene nepoželjnih ponašanja prema djetetu, ali i povećanu brigu o djetetu. Dakle, veoma je važno da je suradnja česta i kvalitetna.

4.2.1. Oblici suradnje škole i roditelja

Postoji nekoliko modela suradnje roditelja i škole:

1. Tradicionalni modeli suradnje

Glavna kritika koja se upućuje ovom modelu odnosi se na samu njihovu nedovoljnu učinkovitost i dugotrajnost.

a) Individualni modeli suradnje roditelja i škole

Sama suradnja u ovom modelu temelji se na informiranju. Individualno informiranje je takav oblik suradnje kada učitelj razgovara s jednim ili oba roditelja samo jednog djeteta. Na taj način se ostvaruje mogućnost međusobnog informiranja o djetetu i školi. (Rosić, Zloković, 2003.: 53) Individualni oblik suradnje s roditeljima imaju i pozitivne i negativne strane. Pozitivna strana je otvoreni razgovor koji može trajati duže vrijeme da se sudionici mogu razumjeti i eventualno dogovoriti o daljnjem načinu odgojno obrazovnog djelovanja. Negativna strana je neekonomičnost jer ovakav način od učitelja ili razrednika zahtijeva

mnogo vremena (treba razgovarati sa svakim roditeljem posebno, što je ponekad teško ostvarivo). Informiranje roditelja temelji se na zapažanjima kroz duži vremenski period u kojem se prati ponašanje i aktivnosti svakog učenika ponaosob. Individualni razgovori mogu biti posredni i neposredni (učitelj i roditelj se nalaze i osobno razgovaraju o detaljima zbog kojih je došlo do susreta). (Rosić, Zloković, 2003.)

Individualni rad učitelja, pedagoga i ravnatelja s roditeljem mora biti prožet komunikacijom te predstavlja temeljni model rada u pedagoškoj komunikaciji s roditeljima. Ovakav model je tradicionalan, međutim treba se prilagoditi suvremenom životu. U individualnom kontaktu učitelja s roditeljem dolazi do pozitivne uzajamnosti informiranja i djelovanja. Učitelj upoznaje odgojne, kulturne, sociološke, materijalne, emocionalne probleme obitelji, a time i dijete. Roditelj dobiva neposrednu informaciju i pedagoški savjet za bolje odgojno djelovanje, kao i karakter svojih postupaka. (Rosić, Zloković, 2003.: 55)

b) Skupni modeli suradnje roditelja i škole

Prvi skupni model je skupno informiranje na kojem su istodobno prisutni roditelji grupe učenika, odjela ili čitave škole. Zbog velikog broja roditelja isključena je mogućnost razgovora o pojedinom učeniku, što je nedostatak ovog oblika. Prednost je ekonomičnost međusobno upoznavanje roditelja i razmjena iskustava.⁷ Skupni razgovori s roditeljima također imaju i informativnu i savjetodavnu zadaću te su usmjeravajući i poticajni za kvalitetno aktiviranje roditelja i učenika u radu na zadacima škole. Na njima se analiziraju postignuti rezultati rada te daju smjernice daljnjeg rada. (Rosić, Zloković, 2003.: 56)

Sljedeći model su grupni razgovori koji se ostvaruju kada postoje slični problemi ili teme koje povezuju roditelje.⁸ Prednost je što veliki broj roditelja može biti informiran ili sudjelovati u razgovorima, roditelji se mogu međusobno bolje upoznati i pozitivno utjecati jedni na druge jer se sastaju u manjim grupama. Na ovakvim sastancima razgovara se o konkretnom problemu i izmjenjuju se iskustva.

Roditeljski sastanci još su jedan oblik skupne suradnje roditelja i škole. Oni se održavaju za svaki razredni odjel posebno. Svaki roditeljski sastanak ima dvije cjeline: opću informativnu i

⁷ Slavica Žužić: Suradnja roditelja i škole preuzeto 25. studenog 2014. sa: http://www.smb.hr/libraries/0000/6708/Suradnja_roditelja_i_%C5%A1kole_Slavica_%C5%BDu%C5%BEi%C4%87_-_pdf.pdf

⁸ Isto

savjetodavnu. Predavanja i teme roditeljskog sastanka određuju se od strane razrednika ili roditelja, održavaju se po potrebi i dogovoru. Roditeljski sastanak je najčešći i najposjećeniji način okupljanja i suradnje s roditeljima u školi. Tijekom školske godine uobičajena su četiri sastanka, a po potrebi (interes učitelja ili roditelja) može ih biti i više. (Rečić, 2006.: 18)

2. Suvremeni modeli suradnje

Kako bi se što bolje povezal roditelje i školu pokušalo se definirati posebne modele koji podrazumjevaju specifične oblike izobrazbe roditelja, savjetovališta ili školske radionice. Povezivanje roditelja i škole egzistira i kroz primjenu različitih drugih aktivnosti, kao što je međusobno pružanje pomoći između roditelja, participiranje roditelja u različitim programima škole; obrazovnim, socijalnim, zdravstvenim, ekološkim, kulturnim i dr.; roditelji – voditelji radionica za roditelje ili učenike, volonterski rad roditelja, posjete obitelji i dr. (Rosić, Zloković, 2003.: 35) Suvremeni modeli suradnje zahtjevaju izgrađivanje drugačijeg, novog odnosa između škole i roditeljskog doma, utemeljeni na bogatoj komunikaciji i zajedničkom radu, usmjereni na stvaranje sredine koja će djelovati poticajno na razvoj djeteta. Suradnja je zlatno pravilo uspjeha za sve odgojne čimbenike, ona je najsigurniji put za postizanje zajedničkog uspjeha, zadovoljstva i sreće učenika, roditelja i učitelja.

Osobni kontakt učitelja i roditelja ostvaruje se razgovorom u školi, roditeljskom domu i pismenim informiranjem. Pismeno informiranje spada u indirektni oblik suradnje kada učitelji šalju roditeljima obavijesti o napredovanju i ponašanju njihova djeteta. Međutim, ovim oblikom najčešće se roditeljima javlja ono negativno kod njihova djeteta. Posjeta roditeljskom domu poseban je oblik suradnje škole i roditelja. Na ovaj se način učitelji i roditelji bolje upoznaju i učvršćuju svoju suradnju za dobro djeteta. (Rosić, Zloković, 2003.: 56) Kroz spontani razgovor učitelj treba ostaviti utisak da je prijatelj obitelji i suradnik roditelja, a ne osoba koja kontrolira roditelja u njegovom obiteljskom okruženju.

4.3. Suradnja roditelja i škole – primjeri drugih zemalja

Švedska

Nacionalni kurikulum Švedske za obavezno i predškolsko obrazovanje na snazi je od 1994. godine (prepravljen je 2011.) i iznosi temeljne obrazovne vrijednosti, ciljeve i smjernice. Prema njemu škola ima dvije temeljne misije: promicanje učenja kroz poticanje pojedinca na stjecanje znanja te partnerstvo obitelji i škole. Suradnja roditelja i škole bitna je iz razloga jer razvija pojedinca u odgovornu osobu i člana društva. Kroz suradnju se nastoji prenjeti vrijednosti, tradicija, jezik i znanje s jedne generacije na drugu. Sukladno tome škola je odgovorna za znanje i društveni razvoj koji zahtijevaju funkcionalnu suradnju između roditelja i škole. Glavnu odgovornost imaju ravnatelji čija je zadaća da osiguraju kvalitetnu suradnju, da je ona dobro organizirana te da roditelji dobivaju informacije o ciljevima škole i metodama rada. Od nastavnika se očekuje da rade zajedno sa roditeljima te im stalno pružaju informacije o uspjehu učenika. Nastavnici se pozivaju na stalno ispitivanje ciljeva učenja, praćenje i vrednovanje rezultata, kao i testiranje i razvoj novih metoda. To se mora provesti u aktivnoj suradnji između nastavnika i učenika i u bliskom kontaktu sa roditeljima i lokalnom zajednicom.

Dva puta godišnje škola ima obavezu pozvati roditelje i učenike na „individualni razgovor o napretku“, gdje se susreću s nastavnicima kako bi razgovarali o akademskom napretku, školskom okruženju i vlastitim doživljajem školovanja, a sve s ciljem zadovoljavanja individualnih potreba učenika. Neki od primjera suradnje roditelja i škole su i domaća zadaća i lokalni školski odbori.

Domaća zadaća pokazala se kao jedan od dijelova na kojem se može pomno proučiti sudjelovanje roditelja u obrazovanju djece. Angažman i podrška roditelja presudni su za akademski rezultat i ponašanje. Međutim u posljednjih nekoliko godina u švedskim raspravama o obrazovanju tvrdi se da zadaća izaziva stres učenika, napetost i sukobe između učenika i roditelja. Nadalje, tu je izostanak povratnih informacija nastavnika na zadaću što postavlja pitanje da li zadaća u švedskim školama poboljšava učenje. Jedna studija je pokazala da mnogi nastavnici imaju visoka očekivanja u angažmanu i podršci roditelja u izradi zadaće. (Gu & Kristoffersson, 2012. prema Kristoffersson & Gu, 2013.)

Lokalni školski odbori još su jedno područje suradnje škole i roditelja. Na taj način vlada Švedske nastoji povećati utjecaj roditelja u školama na način da je osnovala pilot projekt pod nazivom „*Local School Boards with Elected Parent Majority in Compulsory Schools and Compulsory Special Schools*“ (probno razdoblje trajalo je od 1996. do 2001. i nakon toga je produživan još četiri puta). Ustanovilo se da je općenito bio slab odaziv roditelja, ali i onih koji su ga programirali, predložili i osmislili. Još jedan od problema bio je i loša komunikacija između roditelja koji su u odboru i onih koji nisu u odboru. Također roditelji u odboru osjećali su se nesigurno kada su trebali odlučivati o važnim pitanjima u školi svog djeteta.

Kina

Istraživanja o suradnji roditelja i škole u Kini počela su u zadnjih 15 godina. Godine 2001. od strane Državnog vijeća Narodne Republike Kine izdana je „*Odluka o reformi i razvoju osnovnog obrazovanja*“. Odluka naglašava da školovanje treba staviti moralno obrazovanje u kvalitetno obrazovanje, učeći djecu znanstvene teorije, ali rad s rukama kako bi škole stekle važno mjesto u društvu. Veoma je istaknut kućni odgoj i obrazovanje. Škole bi trebale izgraditi stabilnu vezu sa roditeljima; trebale bi pomagati roditeljima da nauče razne obrazovne koncepte kako bi se stvorilo obiteljsko okruženje koje će potaknuti rast (napredak) djeteta odnosno učenika. Izjava iz 2004. godine „*Neki prijedlozi napredovanja maloljetnika: ideološke i moralne konstrukcije*“ naglašava važnost suradnje roditelja i škole.

Postoje mnoga istraživanja u Kini o suradnji roditelja i škole. Istraživanja su bazirana na specifičnim oblicima suradnje (na primjer: osnivanje škola za roditelje, udruga roditelja i nastavnika, redovite kućne posjete,...). U svom radu *Constructing Morality Education Overpasses* Yang, Feng & Li, 2001., (prema Kristoffersson & Gu, 2013.) predložili su dva načina ostvarivanja suradnje roditelja i škole: osnivanje škola za roditelje te postavljenje roditeljskih vijeća. Osnivanjem škola za roditelje škole mogu roditelje poučiti konceptima i vještinama u obrazovanju. Nadalje, nastavnici mogu ići u kućne posjete svojim učenicima i na taj način pomoći pri rješavanju nekih obiteljskih problema i poboljšavanju obiteljskih odnosa. Škole bi trebale biti otvorene za roditelje kako bi se oni bili redovito upoznati sa uspjehom svoje djece. A međusobnom suradnjom također pomažu jedni drugima.

Dobar primjer suradnje roditelja i škole može se vidjeti u glavnom gradu pokrajine Zhejiang, Hangzhou, u jugoistočnoj Kini. U okviru kampusa jedne srednje škole organizirano je vijeće roditelja. Također kampus ima osnovanu školu za roditelje kako bi oni bili u mogućnosti

pomoći svojoj djeci u učenju. Organizirane su grupe vrhunskih učitelja zaduženih za obuku nastavnika izvan kampusa, za savjetovanje roditelja te izradu nastavnih materijala. Imaju i tzv. „Dior“ telefon koji služi da roditelji u svakom trenutku mogu nazvati i saznati što radi njihovo dijete, a služi i kao telefon za konzultacije. Osnovali su i razne grupe za roditelje: „Wise parents“ koja roditelje poučava osnovna znanja o pedagogiji i psihologiji. Također u školama svi roditelji imaju jednog svog predstavnika – glasnogovornika, koji je veza između škole i svih roditelja učenika. Oni aktivno pokušavaju iznijeti prijedloge za odgoj i obrazovanje, postajući na taj način aktivni sudionici obrazovanja.

4.4. Suradnja pedagoga i roditelja

Škola danas djeluje u složenim uvjetima koji veoma otežavaju ostvarivanje odgojnih i obrazovnih zadaća. Kvalitetna suradnja roditelja i škole zahtijeva ulaganje zajedničkog i obostranog truda, pokušaj potpunog zadovoljavanja interesa obje strana (roditeljske i pedagoške) i teži se zajedničkoj viziji. (Kolark, 2006.) Uloga stručnih suradnika i učitelja u savjetodavnom radu s obiteljima vrlo je velika zbog promjenjene uloge obitelji, ubrzanog tempa življenja te prevelikog utjecaja medija na djecu. (Relja, 2005.) Upravo je pedagog prosvjetni djelatnik koji svojim mnogobrojnim kompetencijama nastoji ostvariti što kvalitetniju suradnju s roditeljima te pomoći obiteljima. Segment suradnje škole i roditelja samo je dio kompetencija pedagoga, koji od njega zahtijeva i etičke vrijednosti i vrline u osobnom i profesionalnom moralu. (Relja, 2006.)

Kontakt pedagoga i roditelja može biti indirektan (posredan), kada školski pedagog pomaže nastavniku u izradi plana i programa roditeljskih sastanaka, i direktan (neposredan - individualna i grupna ili kolektivna suradnja), kada pedagog održava neposredne pedagoške kontakte s roditeljima vođenjem razgovora, održavanjem predavanja za sve roditelje iz odgojne problematike, sudjeluje na roditeljskim sastancima radi interpretacije pedagoških problema u odjeljenju i surađuje s odborom zajednice doma i škole. Roditelji mogu posredno sudjelovati u realizaciji inovacije u nastavi pomažući svom djetetu prilikom pisanja domaće zadaće ili svjesno znajući da dijete sudjeluje u provođenju inovacije. (Giron, 1988. prema Lukaš, Gazibara, 2010.)

Kako bi komunikacija s roditeljima bila uspješna, pedagog u svom odnosu prema njima treba imati određene karakteristike: imati razumijevanja za roditelje, surađivati s roditeljima, brinuti o onome što mu roditelji kažu, biti dostupan roditeljima, roditelji u njemu trebaju vidjeti

osobu koja je stručna za posao koji obavlja, pružiti roditeljima mogućnost da se i oni čuju, biti savjestan u radu s njima. (Giron, 1988.) Rad s roditeljima dinamičan je proces koji podrazumijeva "umjetnost" razvijanja pozitivnog kontakta s roditeljem, istinu, uvažavanje i povjerenje. Roditelje treba prihvaćati kao suradnike kojima se pomaže prepoznati i otkloniti nastale probleme. (Rosić, 2005.)

Rad s roditeljima, organiziran na bilo koji način, poseban je i zahtijeva od pedagoga, prije svega, sustavno stručno i znanstveno pristupanje postavljenim zadacima, dobro poznavanje zadataka škole, obrazovne razine roditelja, dosadašnje tradicije u suradnji s roditeljima, njihovim mogućnostima te uz ostalo, treba brinuti i o andragoškoj komponenti, odnosno o životnoj dobi roditelja i njihovim iskustvima. (Rosić, Zloković, 2003.)

Već navedeni oblici suradnje roditelja i škole mogu se primijeniti u kroz suradnju roditelja i pedagoga. Uz njih mogu se primijeniti i:

- Pedagoška radionica – glavno obilježje je kružna komunikacija, uloga pedagoga (voditelja) je da potiče i olakšava razmjenu iskustava roditelja na neku određenu temu.
- Škola za roditelje - ako se roditeljima želi pružiti opći uvid u suvremenu i naprednu pedagošku, psihološku, zdravstvenu, društvenu i drugu odgojnu problematiku, trajno ih zainteresirati za pravilno rješavanje odgojnih pitanja, onda je za to potrebno duže razdoblje sustavnog organiziranog rada, a to je škola za roditelje. (Potočnjak, 1983.) Danas postoje mnogi programi i teme koje se obrađuju u školi roditeljstva. U Primorsko – goranskoj županiji provodi ih Obiteljski centar.
- Tematski pano/list za roditelje – ovaj oblik temelji se na pisanoj komunikaciji između pedagoga i roditelja. Cilj im je informirati i educirati roditelje o određenoj temi kroz neizravnu komunikaciju. Tekst mora biti razumljiv te ne bi trebao sadržavati previše stručnih termina kako bi svi roditelji mogli razumjeti o čemu se radi.
- Posjet roditeljskom domu - vrlo pozitivno djeluje na dijete i roditelje, na taj se način roditelji i pedagog bolje upoznaju i učvršćuju svoju suradnju za dobrobit djeteta. Ujedno je i jedan od mogućih načina za bolje razumijevanje djeteta, obitelji i životne situacije u kojoj se nalaze. Zbog toga posjet obitelji zahtijeva prihvatljiv, reprezentativan i jasan program. (Rosić, 2005.)
- Razni upitnici za roditelje – koriste se za prikupljanje različitih podataka o djetetu. Najčešće na samom upisu u prvi razred kada su potrebne određene informacije o

djetetu (rani razvoj, djetetove navike, obiteljska situacija) koje mogu (ali i ne moraju) utjecati na obrazovanje.

- Online suradnja – u zadnje vrijeme kod nas sve više škola koristi E - dnevnik prema kojima roditelji u svakom trenutku mogu pristupiti Internet aplikaciji i vidjeti napredak svog djeteta. Također sve se više roditelja odlučuje i na komunikaciju elektroničkom poštom iz razloga jer je brža i zahtijeva manje vremena. Međutim postavlja se pitanje da li je ovakav način suradnje u funkciji pedagoške pomoći učenicima. (Lukaš, Gazibara, 2010.)

II METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

CILJ ovog istraživanja je ispitati kompetencije pedagoga u radu sa roditeljima. Također i ispitati na koje sve načine škola odnosno pedagog surađuje sa roditeljima.

ZADATCI:

- Ispitati koje kompetencije pedagozi smatraju važnima u radu sa roditeljima
- Ispitati koje kompetencije pedagozi smatraju da posjeduju, a vezane su za rad s roditeljima
- Ispitati koje kompetencije pedagozi smatraju da bi trebali dodatno usavršiti u radu s roditeljima
- Ispitati načine suradnje pedagoga i roditelja

VARIJABLE

Nezavisne varijable u ovom istraživanju su spol, radni staž i dob, dok su zavisne varijable kompetencije pedagoga za rad s roditeljima te suradnja škole odnosno pedagoga s roditeljima.

HIPOTEZE

Istraživanje se temelji na sljedećim hipotezama.

H1: Pedagozi kompetencije za rad s roditeljima smatraju veoma važnima

H2: Pedagozi kompetencije za rad s roditeljima posjeduju u velikoj mjeri

H3: Pedagozi smatraju da im nije potrebno dodatno usvršavanje kompetencija za rad s roditeljima

H4: Najčešći oblik suradnje roditelja i škole su individualni razgovori

H5: Pedagozi smatraju da bi suradnja roditelja i škole trebala biti kvalitetnija

METODE I POSTUPCI

U ovom istraživanju korišten je kvantitativan postupak ankete. Upitnik za pedagoge *Kompetencije pedagoga za rad sa roditeljima* ciljano je izrađen za potrebe ovog istraživanja kako bi se ispitalo u kojoj mjeri pojedine kompetencije pedagozi smatraju važnima, u kojoj mjeri ih posjeduju, te smatraju li da neke od njih trebaju dodatno usavršiti kroz stručna usavršavanja, te na samom kraju neke oblike suradnje škole sa roditeljima.

Odgovori ispitanika obrađeni su pomoću SPSS – a 19,0 (*Statistical Package for the Social Sciences*), programa za statističku analizu podataka. Ispitanci su izabrani ciljano, a odgovarali su putem Interneta.

UZORAK

Planirani uzorak u ovom empirijskom istraživanju bio je uključiti 34 pedagoga koji rade u osnovnim školama Primorsko – goranske županije. Konačan broj pedagoga osnovnih škola koji su sudjelovali u istraživanju je 21 što je odaziv od 61,76%. Kroz obradu podataka sve ankete bile su valjane. Prikupljanje podataka odvijalo se od 7. travnja 2015. do 15. svibnja 2015. Upitnik je sastavljen u *Google.docs* formantu i putem e-maila kao takav poslan je na adrese pedagoga.

INSTRUMENT

U istraživanju je korišten za potrebe ovog ispitaivanja posebno kreiran anketni upitnik kojim se žele ispitati opći podatci o pedagogu, kompetencije koje smatra važnima, kompetencije koje posjeduje te kompetencije koje je potrebno usavršiti da bi uspješno i kvalitetno radio sa roditeljima. Nadalje, u anketnom upitniku također su se ispitivali oblici suradnje roditelja i škole. Upitnik je podjeljen u tri dijela, i sve ukupno sastoji se od 9 pitanja zatvorenog tipa, te 9 pitanja otvorenog tipa.

U prvom, uvodnom dijelu upitnika od pedagoga se traži da daju odgovor na pitanja koja se odnose na njihove opće podatke, kao što su spol, dob, radni staž, radi li sa njima još neki stručni suradnik te koliko učenika ima škola u kojoj rade.

Drugi dio upitnika odnosi se na procjenu kompetencija sa tri tablice. U sve tri tablice navedene su iste kompetencije po kojima su pedagozi zamoljeni da odrede jesu li važne za rad

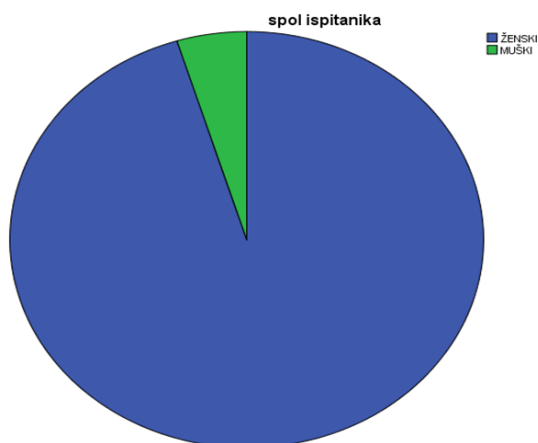
sa roditeljima, da li ih oni osobno posjeduju te da li im je za neku od navedenih kompetencija potrebno dodatno usavršavanje. Svoje odgovore su procijenjivali na Likertovoj skali. Tu se još nalaze pitanja otvorenog tipa poput, da li mogu navesti još neku kompetenciju za koju smatraju da je bitno da se uvede u prethodni popis. Nadalje, tu je pitanje da li ih je visoko obrazovanje pripremio za rad sa roditeljima gdje su trebali objasniti svoj odgovor. I na kraju pitanje da li su išli na stručna usavršavanja koja su se bavila tematikom vezanom za rad sa roditeljima.

Treći dio upitnika odnosi se na suradnju škole i roditelja, koje se bazira na mišljenju njih kao pedagoga. Prvo pitanje bilo je koji su najčešći oblici suradnje sa roditeljima u njihovoj školi, potom koji oblik suradnje oni smatraju najboljim. Nadalje, slijedilo je pitanje da li smatraju da je *Online* suradnja dobar način suradnje te su zamoljeni da objasne svoj odgovor. Nakon toga pitanje da li su zadovoljni suradnjom roditelja i nastavnika u svojoj školi. Nadalje, pedagozi su zamoljeni da iznesu neke poteškoće sa kojima se susreću kroz suradnju sa roditeljima te navedu neke prijedloge za poboljšanje istih. I na kraju je uslijedilo pitanje da li imaju još nešto reći na ovu temu, a da nije bilo pitano, te što bi izbacili iz upitnika ili možda dodali.

III REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA REZULTATA

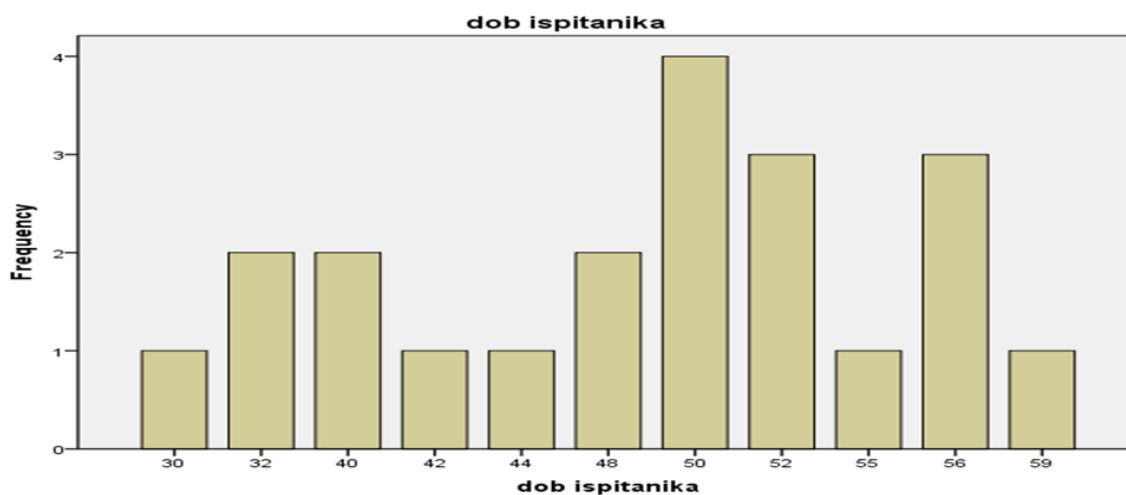
1. OPĆI PODATCI O ISPITANCIMA

U istraživanju je sudjelovao 21 pedagog osnovnih škola Primorsko – goranske županije. Spolnu skupinu ispitanika čine 20 pedagoginja (95,2%) te 1 pedagog (4,8%). Ovaj podatak ukazuje na to da je rad u školama u ovom slučaju kao pedagog ipak više žensko zanimanje.

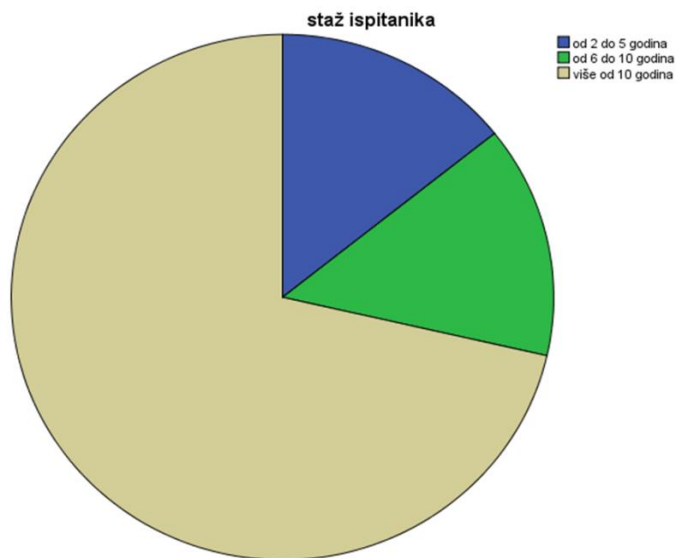
Graf 1: Spol ispitanika

S obzirom na dob ispitanika najviše je onih koji su stariji od 50 godina čak 12 (57,2%). Najmlađi ispitanik ima 30 godina, dok najstariji ima 59 godina.

Graf 2: Dob ispitanika

S obzirom na staž ispitanika najviše pedagoga ima više od 10 godina radnog iskustva njih 15 (71,4%) na radnom mjestu pedagoga. Nakon toga podjednako slijede pedagozi sa 2 do 5 godina radnog iskustva njih 3 (14,3%) te pedagozi sa 6 do 10 godina radnog iskustva također 3 (14,3%). Pedagoza sa do 1 godinom staža u struci nije bilo među ispitanicima.

Graf 3: Staž ispitanika

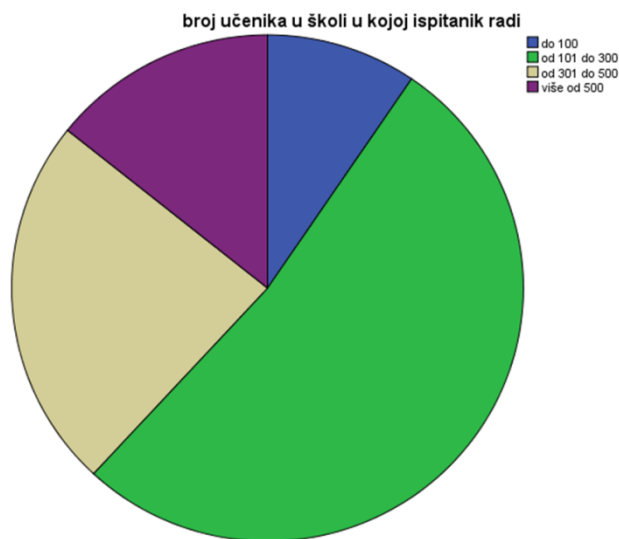
S obzirom na ostale stručne suradnike u školi u kojoj ispitanik radi, najviše ih se izjasnilo da su u čak 9 slučajeva (42,9%) oni jedini stručni suradnici u školi. Potom slijede defektolog i socijalni pedagog koji rade sa pedagogom u 5 slučajeva (23,8%). Nakon toga slijedi psiholog kod tri ispitanika (14,3%). Pod kategoriju “Ostalo” ispitanici su mogli navesti koji još stručni suradnik radi sa njima u školi, tako imamo još knjižničare i logopeda u 5 slučajeva ili 23,8%. S tim da je jedna ispitanica navela da logoped koji radi sa njom radi još u 4 druge škole.

TABLICA 1.: Ostali stručni suradnici

STRUČNI SURADNIK		FREKVENCIJA ⁹	POSTOTAK
1.	Ne	9	42,9
2.	Psiholog	3	14,3
3.	Defektolog	5	23,8
4.	Socijalni pedagog	5	23,8
5.	Ostalo (knjižničar, logoped)	5	23,8

⁹ Ispitanici su imali mogućnost zaokružiti više ponuđenih odgovora

S obzirom na broj učenika najviše ispitanika je iz škola koju polazi od 101 do 300 učenika njih 11 (52,4%). Nadalje, 5 ispitanika (23,8%) je iz škola koje polazi od 301 do 500 učenika. Slijede ispitanici koji su iz škola koje polazi više od 500 učenika, njih je 3 (14,3%). I na kraju, iz škola koju polazi do 100 učenika dolaze 2 ispitanika (9,5%).

Graf 4: Broj učenika u školi u kojoj ispitanik radi

2. KOMPETENCIJE

2.1. Važnost kompetencija za rad sa roditeljima

U Tablici 2. ispitanici su zamoljeni da navedu koja je kompetencija, prema njihovom mišljenju, važna za rad pedagoga sa roditeljima. Nakon obrade podataka rezultati pokazuju da ispitanici smatraju da su sve navedene kompetencije veoma važne za rad pedagoga sa roditeljima u osnovnoj školi. Izdvojiti ćemo neke koje imaju najviše postotke odgovora.

Pedagozi smatraju da je najvažnija kompetencija za rad sa roditeljima *Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)* -90,5%¹⁰. Ova kompetencija pedagozima jako važna upravo iz razloga jer je u ovom poslu veoma važno međusobno povjerenje, poštovanje, ali i odgovornost. Roditeljima je veoma važno da se mogu nekom obratiti sa punim povjerenjem jer ipak se radi o njihovom djetetu. Slijedeće kompetencije koju su pedagozi procijenili važnima su *Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije* (85,7%) i *Poznavanje obiteljske situacije* (52,4%). Veoma

¹⁰ U obradi i interpretaciji rezultata u radu koristi se treći stupac "3-Jako važna"

je važno da stručna osoba, u ovom slučaju pedagog, posjeduje tehnike za uspješnu komunikaciju, čime će se bolje raspraviti o eventualnim brigama, problemima ili čak i o nadarenosti i uspjehu djeteta. Čak 52,4% pedagoga smatra da je za uspješnu suradnju sa roditeljima važno poznavati obiteljsku situaciju u kojoj dijete boravi. Veoma je važno poznavati i sredinu u kojoj dijete boravi jer mu se na taj način može pomoći. Pedagozi smatraju da je važno biti i *Osposobljen za rad sa roditeljima* (81%). Također, smatraju da je jako važno da je pedagog *Sposoban prenesti stručne informacije na jasan i razumljiv način* (81,%). Važno je stručne informacije prenijeti jasno i razumljivo jer ne barataju roditelji istim terminima kao i pedagozi. Bitno je da roditelji nakon sastanka razumiju o čemu se razgovaralo kako bi mogli dalje reagirati te na taj način pomoći svom djetetu.

Iako su sve navedene kompetencije procijenjene veoma važnima, u nastavku ćemo izdvojiti i nekoliko “manje važnih”. Pedagozi smatraju da je kompetencija *Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom* (14%) najmanje važna u radu sa roditeljima. Ovo bismo mogli protumačiti na način da svi više vole osobni kontakt, odnosno “oči u oči”, kako bi se raspravljalo o nekoj situaciji, bila ona pozitivna ili negativna. Također smatraju da kompetencija *Uvođenje inovacija u rad sa roditeljima* (19%) nije presudna za rad sa roditeljima. Pedagozi su se složili da i kompetencija *Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)* 33%, također nije toliko važna za rad sa roditeljima. Smatram da bi ova kompetencija ipak trebala imati više na važnosti jer mislim da je bitno da roditelji znaju tko je to pedagog te na koji mu način može pomoći.

Odgovore na sve kompetencije možete pogledati u nastavku, *Tablica 2*

Tablica 2: Važnost kompetencija za rad sa roditeljima

KOMPETENCIJA		1 ¹¹	2	3	4	SD	AS
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	0,00	19,0	81,0	0,00	,402	2,81
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	0,00	33,3	66,7	0,00	,483	2,67
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	0,00	42,9	57,1	0,00	,507	2,57
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	4,8	38,1	57,1	0,00	,602	2,52
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	0,00	9,5	90,5	0,00	,301	2,90
6.	Poznavanje obiteljske situacije	0,00	47,6	52,4	0,00	,359	2,86
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	0,00	14,3	85,7	0,00	,359	2,86
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	0,00	4,8	95,2	0,00	,218	2,59

¹¹ Likertova iskala: 1-nije važna, 2-važna, 3-jako važna, 4-ne mogu procijeniti

9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	0,00	19,0	81,0	0,00	,402	2,81
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	4,8	61,9	28,6	4,8	,658	2,33
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	0,00	66,7	33,3	0,00	,483	2,38
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	0,00	61,9	38,1	0,00	,498	2,38
13.	Spremnost na suradnju	0,00	28,6	71,4	0,00	,463	2,71
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	0,00	28,6	71,4	0,00	,463	2,71
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	0,00	38,1	61,9	0,00	,498	2,62
16.	Razumijevanje problema roditelja	0,00	42,9	57,1	0,00	,507	2,57
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	4,8	71,4	19,0	4,8	,625	2,24
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	0,00	47,6	52,4	0,00	,512	2,52
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	0,00	66,7	33,3	0,00	,483	2,33
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	4,8	71,4	14,3	9,5	,717	2,29
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	0,00	38,1	61,9	0,00	,498	2,62
22.	Osposobljenost za uživljavanje u situaciju	0,00	66,7	33,3	0,00	,483	2,33
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	0,00	42,9	57,1	0,00	,507	2,57
24.	Osposobljenost za pregovaranje	0,00	42,9	57,1	0,00	,507	2,57
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	0,00	28,6	71,4	0,00	,463	2,71
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	0,00	57,1	42,9	0,00	,507	2,43
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	4,8	57,1	38,1	0,00	,577	2,33
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	0,00	66,7	23,8	9,5	,676	2,43
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	0,00	76,2	14,3	9,5	,658	2,33
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	0,00	42,9	57,1	0,00	,507	2,57
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	0,00	33,3	66,7	0,00	,483	2,67
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	0,00	71,4	28,6	0,00	,463	2,29
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	0,00	66,7	28,6	4,8	,590	2,38
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)	4,8	61,9	33,3	0,00	,561	2,29
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	0,00	57,1	42,9	0,00	,507	2,43

2.2. Posjedovanje kompetencija za rad sa roditeljima

U Tablici 3. ispitanici su navodili u kojoj mjeri posjeduju navedenu kompetenciju za rad sa roditeljima. Kao i u prethodnoj tablici gdje se procjenjivala važnost pojedine kompetencije i u ovoj su pedagozi procijenili da u velikoj mjeri posjeduju sve navedene kompetencije.

Kao kompetenciju koju smatraju da u najvećoj mjeri posjeduju u radu sa roditeljima pedagozi su naveli *Spremnost na suradnju* (66,7%)¹² i *Osposobljenost za aktivno slušanje* (66,7%). Veliki postotak ovih dviju kompetencija dokazuje da su pedagozi uvijek spremni pomoći roditeljima, iako se to roditeljima možda nekad i ne čini tako. Sljedeće kompetencije koje u velikoj mjeri posjeduje većina pedagoga su *Poznavanje važnosti suradnje* (57,1%) te *Razumjevanje problema roditelja* (57,1%). Također veoma važan podatak. *Poznavanje važnosti suradnje* ponajprije je bitno za dijete odnosno učenika, a potom i same škole, jer se na taj način ostvaruje kvalitetniji rad sa svim sudionicima odgojno – obrazovnog procesa. A iako, kao što je već navedeno, roditelji nekada školu, učitelje i pedagoge gledaju kao neprijatelja, visoki postotak posjedovanja kompetencije *Razumjevanje problema roditelja* dokazuje da su pedagozi voljni pomoći u svakom trenutku i dati će sve od sebe da na obostrano zadovoljstvo uspiju riješiti nastalu situaciju.

Kompetencija za koju su pedagozi rekli da je u manjoj mjeri posjeduju je *Uvođenje inovacija u rad sa roditeljima* (4,9%). Ovu situaciju imamo i kod važnosti gdje je ista kompetencija procijenjena manje važnom od ostalih. Sljedeće kompetencije koju pedagozi posjeduju u manjoj mjeri je *Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima* i *Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima* sa 23,8%. Manji postotak na navedene kompetencije takav iz razloga jer pedagozi smatraju da se roditelji možda ne bi odazvali na planirane sastanke, a samim time i na razne edukativne radionice i aktivnosti. A možda se i ne osjećaju dovoljno kompetentnima da organiziraju nešto tog tipa, a da bi privuklo roditelje učenika. Sljedeća kompetencija koju za koju su pedagozi iskazali da je posjeduju u manjoj mjeri je *Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom* (38,6%). Opet smatramo da je to iz razloga jer im je ipak draži osobni kontakt, te im nije toliko potrebno služenje informacijskom tehnologijom. Ali sa druge strane ne mora biti da se njom služe samo za komunikaciju sa roditeljima, nego za pripremu nekih tematskih sastanaka (obavijesti o provođenju nekog istraživanja u školi, upoznavanje sa mjestom gdje se ide na izlete,...), istraživanja o radu sa roditeljima i slično.

¹² U obradi i interpretaciji rezultata u radu koristi se treći stupac "3-izrazito posjedujem"

Odgovore pedagoga možete pogledati u *Tablici 3* u nastavku.

Tablica 3: Posjedovanje kompetencija za rad sa roditeljima

KOMPETENCIJA		1 ¹³	2	3	4	SD	AS
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	0,00	38,1	57,1	4,8	,577	2,67
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	0,00	47,6	47,6	4,8	,598	2,57
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	0,00	52,4	47,6	0,00	,512	2,48
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	0,00	38,1	61,9	0,00	,498	2,62
6.	Poznavanje obiteljske situacije	0,00	61,9	33,3	4,8	,598	2,43
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	0,00	57,1	42,9	0,00	,507	2,43
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	0,00	52,4	47,6	0,00	,512	2,48
9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	0,00	52,4	47,6	0,00	,512	2,48
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	4,8	57,1	28,6	9,5	,746	2,43
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	0,00	71,4	23,8	4,8	,577	2,33
13.	Spremnost na suradnju	0,00	33,3	66,7	0,00	,483	2,67
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	0,00	47,6	52,4	0,00	,512	2,52
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	0,00	33,3	61,9	4,8	,561	2,71
16.	Razumijevanje problema roditelja	0,00	38,1	57,1	4,8	,577	2,67
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	4,8	81,0	4,8	9,5	,680	2,19
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	0,00	66,7	23,8	9,5	,676	2,43
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	0,00	52,4	42,9	4,8	,602	2,52
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	9,5	57,1	38,6	4,8	,717	2,29
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48
22.	Osposobljenost za uživanje u situaciju	0,00	47,6	52,4	0,00	,512	2,52
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	0,00	66,7	28,6	4,8	,590	2,38
24.	Osposobljenost za pregovaranje	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	0,00	33,3	66,7	0,00	,483	2,67
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	0,00	66,7	28,6	4,8	,590	2,38
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	0,00	52,4	42,9	4,8	,602	2,52
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	4,8	66,7	23,8	4,8	,644	2,29
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	0,00	66,7	28,6	4,8	,590	2,38
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	0,00	52,4	42,9	4,8	,602	2,52
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	0,00	42,9	47,6	9,5	,658	2,67
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	0,00	47,6	42,9	9,5	,669	2,62
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48

¹³ Likertova iskala: 1-ne posjedujem, 2-posjedujem, 3-izrazito posjedujem, 4-ne mogu procijeniti

	što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)						
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	0,00	57,1	38,1	4,8	,602	2,48

2.3. Usavršavanje za kompetencije za rad s roditeljima

U *Tablici 4.* pedagozi su zamoljeni da procjene u kojoj mjeri im je potrebno dodatno usavršavanje pojedinu kompetenciju. Za razliku od predhodne dvije tablice gdje se procjenjivala važnost te u kojoj mjeri se posjeduje određena kompetencija i svi odgovori su imali visoke postotke, u ovoj imamo obrnutu situaciju. Pedagozi su iskazali da većinu kompetencija za rad sa roditeljima ne bi trebali dodatno usavršiti. To možemo protumačiti na način da velika većina pedagoga koje je sudjelovala u istraživanju ima više od 10 godina radnog staža te smatraju da im ne trebaju dodatna usavršavanja jer će ionako ubrzo u mirovinu.

One kompetencije za koje su se pedagozi složili da bi im trebalo najviše usavršiti su *Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima, Aktivna podrška roditeljima, Osposobljenost za motiviranje roditelja te Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima.* Kao što se u predhodnoj tablici vidi iz onih kompetencija za koje su iskazali da najmanje posjeduju, pedagozi u ovoj tablici smatraju da im iz istih najviše treba dodatno usavršavanje. Zanimljivo je da većina pedagoga želi pomoći roditeljima na način da su im veća podrška, da im mogu pomoći na više načina, ali da organiziraju neke edukativne radionice koje bi roditeljima pomogle.

Kompetencije za koje smatraju da trebaju najmanje dodatnog usavršavanja su *Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja, Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja, Osposobljenost za uživljavanje u situaciju te Razumijevanje problema roditelja.* I ovdje se pokazuje da ono što su pedagozi predhodnoj tablici za skoro iste kompetencije iskazali da ih najviše posjeduju u ovoj se pojavljuje da za iste trebaju najmanje dodatnog usavršavanja.

Procjene pedagoga možete pogledati u nastavku, *Tablica 4.*

Tablica 4: Usavršavanje kompetencija za rad sa roditeljima

KOMPETENCIJA		1 ¹⁴	2	3	4	SD	AS
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	14,3	81,0	0,00	4,8	,590	1,95
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	42,9	52,4	4,8	0,00	,590	1,62
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	38,1	52,4	9,5	0,00	,644	1,71
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	23,8	61,9	14,3	0,00	,625	1,90
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	42,9	52,4	4,8	0,00	,590	1,62
6.	Poznavanje obiteljske situacije	33,3	57,1	4,8	4,8	,750	1,81
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	23,8	76,2	0,00	0,00	,436	1,76
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	33,3	61,9	4,8	0,00	,561	1,71
9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	42,9	57,1	0,00	0,00	,507	1,57
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	19,0	66,7	4,8	9,5	,805	2,02
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	28,6	61,9	4,8	4,8	,727	1,86
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	28,6	66,7	0,00	4,8	,680	1,81
13.	Spremnost na suradnju	47,6	38,1	4,8	9,5	,944	1,76
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	57,1	38,1	4,8	0,00	,602	1,48
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	47,6	42,9	4,8	4,8	,796	1,67
16.	Razumijevanje problema roditelja	47,6	42,9	4,8	4,8	,796	1,67
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	4,8	90,5	0,00	4,8	,498	2,05
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	9,5	71,4	14,3	4,8	,655	2,14
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	14,3	76,2	4,8	4,8	,632	2,00
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	38,1	52,4	9,5	0,00	,644	1,71
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	9,5	85,7	4,8	0,00	,384	1,95
22.	Osposobljenost za uživljavanje u situaciju	47,6	47,6	4,8	0,00	,598	1,57
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	28,6	61,9	9,5	0,00	,602	1,81
24.	Osposobljenost za pregovaranje	23,8	71,4	4,8	0,00	,512	1,81
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	38,1	52,1	4,8	4,8	,768	1,76
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	47,6	52,4	0,00	0,00	,512	1,52
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	33,3	57,1	4,8	4,8	,750	1,81
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	14,3	71,4	9,5	4,8	,669	2,05
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	9,5	76,2	9,5	4,8	,625	2,10
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	23,8	66,7	4,8	4,8	,700	1,90
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	14,3	71,4	9,5	4,8	,669	2,05
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	28,6	61,9		9,5	,831	1,90
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	52,4	38,1	4,8	4,8	,805	1,62
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)	33,3	61,9	0,00	4,8	,700	1,76
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	23,8	76,2	0,00	0,00	,436	1,76

¹⁴ Likertova skala: 1-nije potrebno usavršiti, 2-potrebno usavršiti, 3-jako potrebno usavršiti, 4-ne mogu procijeniti

2.4. Dodatne kompetencije, visoko obrazovanje te stručno usavršavanje vezane za rad sa roditeljima

U anketnom upitniku koji je poslan pedagozima ima dodatno pitanje koje je od njih tražilo da navedu još kompetencija koje bi se trebale nalaziti na prethodnom popisu. Tako su neki pedagozi navodili da su sve kompetencije obuhvaćene popisom.

„Anketni upitnik odlično je obuhvatio sve komponente potrebne za razumijevanje zadaće školskoga pedagoga vezano za suradnju školskoga pedagoga sa roditeljima. Čestitam. Nemam ništa za dodati.“

„Mislim da je prilično dobro i sve pokriveno ovim upitnikom.“

„Uglavnom je sve nabrojano....“

„Mislim da su sve najvažnije obuhvaćene vašim popisom.“

Drugi dio pedagoga smatra da je u popis kompetencija za rad sa roditeljima trebalo dodati i sljedeće kompetencije: komunikacijske vještine, osobna motivacija za rad sa roditeljima, realizacija istraživanja tema važnih za rad s roditeljima, usavršavanje stranih jezika, empatija, terapijske edukacije, ...

Izdvajamo neke od prijedloga:

“U našem poslu su izuzetno važne osobine ličnosti, naši svjetonazori, stavovi, naše predrasude i slično. Važno je znati slušati, važno je moći suosjećati i riješiti se vlastite taštine. Treba znati roditelja smiriti, i potaći ga na suradnju, odobrovoljiti ga. Dakle, slušanje, empatija, ljudskost, htijenje, brižnost, razumijevanje, balansiranje,... ma puno toga”

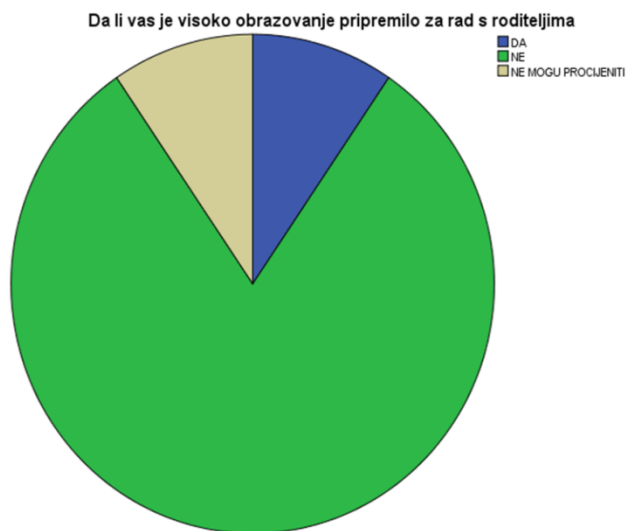
“Meni osobno je potrebno dodatno usavršiti znanje stranih jezika, čime bi se otvorile dodatne mogućnosti EU edukacija”

“Osposobljenost za postupanje u slučajevima prezaštitničkog odnosa roditelja s djetetom”

“Rješavanje sukoba između roditelja, rješavanje situacija ljutih ne suradničkih roditelja”

„Otvorenost, pristupačnost i fleksibilnost.“

Sljedeće pitanje bilo je smatraju li da ih je visoko obrazovanje pripremilo za rad sa roditeljima. Većina pedagoga smatra da ih visoko obrazovanje nije pripremilo za rad sa roditeljima, njih 17 ili 81%. Samo 2 ispitanika (9,5%) smatra da ih je visoko obrazovanje pripremilo za rad sa roditeljima, dok 2 ispitanika (9,5%) ne može procijeniti

Graf 5: Visoko obrazovanje i rad s roditeljima

U nastavku pedagozi su zamoljeni da obrazlože svoj odgovor. Većina odgovora ispitanika temelji se na tome da se više pažnje posvećivalo nekim drugim aspektima poput istraživanja, nego samom radu sa roditeljima.

Pedagozi su zamoljeni da objasne svoj odgovor:

“Moj studij je bio koncipiran za istraživački rad, primijenjena pedagogija i metodika se oslanjala isključivo na Jurićevu metodiku i savjete Zavoda za školstvo (danas AZOO) kako se služiti istim udžbenikom.”

“Završila sam davno studij koji je bio previše posvećen teoriji. Stvarni život je nešto savim drugo.

“Teorija bez upoznavanja sa stvarnim životom.”

“Nije nas pripremilo niti za jedan segment rada. Najvažnija je praksa, djelovanje, a to je na faksu samo na formalnoj razini. Ljudi koji nas poučavaju da budemo pedagozi trebali bi se i sami okušati u tom poslu da bi nam znali prenijeti konkretna praktična znanja. Razvoj osobnosti razvoj ljudskih osobina je iznimno važan, a to izostaje kao i u osnovnoškolskom sustavu - vrednuje se samo znanje- činjenice i informacije.”

“U stjecanju visokoškolskog obrazovanja uglavnom se radi na teorijskim spoznajama. Pravi praktičan rad se dešava u pravim školskim situacijama, sa tisuće neplaniranih poteškoća,

tisuće različitih bića, uvjerenja, stavova... Iskustvo je tu dobar učitelj, ali je potrebna i dodatna edukacija baš na tehnikama razgovora i savjetodavnog rada.”

„Premalo prakse i praktičnih situacija koje se odnose na rad s roditeljima“

„Smatram da sam spremna raditi s roditeljima, surađivati.“

„Potrebne su dodatne edukacije iz komunikacije, medijacije i nekih psihoterapijskih pravaca“

„Nizom kolegija npr. Metodika rada školskoga pedagoga, Obiteljski odgoj, Razvojna psihologija, Didaktika itd tijekom studija osposobljena sam za vrlo dobru realizaciju rada školskog pedagoga s roditeljima. Nakon tridesetgodišnjeg rada na poslovima školskog pedagoga stekla sam veliko iskustvo. Uz ljubav prema odabranoj profesiji, stručnost i iskustvo mislim da mogu vrlo uspješno realizirati zadatke koji su tema ovog diplomskog rada.“

„Ono što se tijekom studija nauči nije dostatno za razvoj kompetencija za rad s roditeljima. Potrebne su dodatne edukacije te obavezno redovito konzultiranje stručne literature koja obrađuje tu tematiku.“

Sljedeće pitanje koje je postavljeno pedagogima je da li su na radnom mjestu polazili neka stručna usavršavanja koja su vezana za rad sa roditeljima. Većina pedagoga njih 15 (71,4%) odgovorila je da jesu polazili stručna usavršavanja rijekom rada. Dok 6 pedagoga (28,6%) nije polazilo nikakva stručna usavršavanja vezana za ovu temu.

Graf 6: Stručna usavršavanja

Ispitanici su objasnili svoje odgovore. Navodimo nekoliko odgovora:

“Poslijediplomski studij, edukacije preko AZZO i ASO, edukacije MZOS, udruga i dr.”

“Nisu bila u ponudi.”

“Redovito sam prisustvovala stručnim aktivima i seminarima u gradu Rijeci. Dijelom zbog obiteljskih prilika a više zbog ne financiranja seminara od strane poslodavca nažalost rijetko sam prisustvovala seminarima izvan mjesta stanovanja. No u tridesetgodišnjem radu prošla sam niz edukacija u mjestu stanovanja koje su mi pomogle da usavršim rad s roditeljima. Spomenute edukacije nisu uvijek nužno bile vezane za problematiku rada s roditeljima ali su mi indirektno olakšale taj rad jer se on bolje i uspješnije ostvaruje što je pedagog stručniji u ukupnosti svoje djelatnosti.”

“Edukacije u okviru ŽSV-a pedagoga, HPKZ- a i još nekih koje su organizirane od Agencije za odgoj i obrazovanje te proučavanjem stručne literature iz ovog područja. Mislim ipak da bismo se o radu s roditeljima trebali više usavršavati.”

“Do sada nije bilo organiziranih stručnih skupova s temom rada s roditeljima”

“Rad s roditeljima izuzetno je važan. Završila sam radionice "Korak po korak" i samostalno se usavršavala.”

“Medijacija, realitetna terapija, teorija izbora, komunikacijske vještine, socijalne vještine”

„Supervizija, medijacija su uvelike su pripomogle u radu. Smatram da edukacije ovoga tipa treba sustavno provoditi jednom godišnje. Izmjena iskustava rada stručnih suradnika su od izuzetne važnosti, između ostalog i radi jačanja unutarnjih snaga potrebnih u radu s roditeljima.“

„Na županijskim vijećima, Unicef-ovim radionicama, Za sigurno i poticajno okruženje u školama...”

„Treba uvijek ići na stručna usavršavanja. Dobijete puno više nego na faksu (mada i neka stručna usavršavanja znaju biti promašena). Mada na koja god idete dobijete znanja i savjete koja možete koristiti u svim područjima svoga rada. Npr. Medijacija, Živjeti različitosti, državni skupovi, Korak po korak, ...”

3. SURADNJA RODITELJA I PEDAGOGA

3.1. Oblici suradnje

S obzorom na oblike suradnje između roditelja i škole odnosno pedagoga ispitanici su iskazali koje oblike suradnje preferiraju. Tako su na prvom mjestu *Roditeljski sastanci* (100%) kao i *Individualni razgovori* (100%). Ovakav način komunikacije između roditelja i škole odnosno pedagoga prihvatljiviji i to ne samo u osnovnim školama nego i u srednjim školama, te u dječjim vrtićima. Roditeljski sastanci iz razloga jer se na najbrži način može prenijeti ista informacija većem broju osoba, to jest roditelja. Individualni sastanci jer se na taj način može najbolje raspraviti o eventualnom osobnom problemu učenika.

Sljedeće po važnosti su *Telefonski pozivi roditeljima* (85,5%). Ukoliko je došlo do nekog problema (učenik se razbolio ili ozlijedio u školi) škola zove roditelja te na taj način obavijesti što se dogodilo. Slijede *Savjetovanja* (71,4%) te *Pedagoške radionice* (61,9%). Smatramo da su savjetovanja pri vrhu od strane pedagoga jer se na neki način provode kroz individualni razgovor, roditeljima se daju savjeti kako mogu pomoći djetetu u učenju, savladavanju gradiva i slično. Što se tiče pedagoških radionica kao jedan od oblika suradnje ima velik postotak, iz razloga jer se više provode u osnovnim školama. To su na primjer radionice na početku prvog razreda, potom “*Učiti kako učiti*”, radionice nakon 4. razreda kada se prelazi u predmetnu nastavu jer su ipak nešto novo za učenika, ali i za roditelja te na kraju 8. razreda kada se provode razne radionice o odabiru zanimanja, dan karijera i slično.

Odgovore ispitanika vezane uz oblike suradnje možete pogledati u *Tablici 5*.

Tablica 5: Oblici suradnje

OBLIK SURADNJE		FREKVENCIJA ¹⁵	POSTOTAK
1.	Roditeljski sastanci	21	100,0
2.	Skupna informiranja	10	47,6
3.	Individualni razgovori	21	100,0
4.	Savjetovanja	15	71,4
5.	Pedagoške radionice	13	61,9
6.	Tematske rasprave	1	4,8
7.	Škola za roditelje	5	23,8
8.	Posjet roditeljskom domu	4	19,0
9.	Online suradnja	7	33,3

¹⁵ Ispitanici su mogli izabrati više ponuđenih odgovora.

10.	Pisane obavijesti o učeniku	11	52,4
11.	Telefonski pozovi roditeljima	18	85,7
12.	Prijedlozi roditeljima za uključivanje u školske aktivnosti	9	42,9
13.	Ostalo (Dani otvorenih vrata, čajanke s roditeljima, predstavljanje zanimanja za 8.razred, priredbe)	3	14,3

Sljedeće pitanje bilo je da objasne koji je oblik suradnje roditelja i škole najvažniji prema njihovom mišljenju. Većina pedagoga se složila da je najbolji oblik suradnje individualni razgovor te savjetovanja i roditeljski sastanci. Opet iz zazloga jer se na taj način nabolje može riješiti neka situacija.

Izdvojili smo nekoliko odgovora:

“Individualni i savjetodavni razgovori, te radionice i predavanja, te zajednička suradnja roditelja, učenika, i škole kroz razne edukativne projekte.”

“Naveli ste ih puno. Mi pedagozi koristimo najčešće individualni, savjetodavni rad. Školu za roditelje sam imala i super je. Bitno je kako je suradnja osmišljena i predstavljena roditeljima kako ih motiviramo. Bitno je da smo na istim stranama. Možda su za razvijanje "bliskosti", dobrih odnosa bolji neformalni susreti - projekti, izleti, radionice. Važno je da roditelji znaju koje su njihove obveze u bilo kojem obliku suradnje.”

“Najbolji oblik suradnje roditelja i škole su svakako individualne informacije roditelja s razrednikom/com s obzirom da ta osoba najbolje poznaje pojedino dijete s tim da bi se svaki roditelj trebao redovito informirati o djetetu. Razrednik/ca je osoba koja prati učenike kroz duži niz godina te često prva uočava eventualne probleme.”

“Nema najboljeg oblika. Svakim oblikom suradnje navedenim u predhodnom pitanju omogućuje se ostvarivanje različitih zadaća potrebnih u suradnji škole i roditelja. Za pedagoga bi možda bio najbolji oblik individualni razgovor, a za školu roditeljski sastanci. Ali ponavljam tek kombinacijom navedenih oblika suradnje škole i roditelja može se realizirati kvalitetno partnerstvo za dobrobit djece.”

“Roditeljski sastanci, zato jer se roditelji najviše odazivaju i u okviru njih se mogu dobro informirati te sudjelovati u radionicama na određene teme.”

“Svaki od nabrojanih oblika ima svoje prednosti. Uvijek kombiniram ovisno o potrebama roditelja, djeteta, obiteljskoj situaciji i dr.”

“Individualne informacije i savjetovanja. Roditelji tada lakše primaju informacije i otvoreniji su u komunikaciji.”

Sljedeće pitanje bilo je da iskažu smatraju li da je *Online* suradnja dobar način suradnje roditelja i škole. Pedagozi smatraju da je takav način suradnje dobar ukoliko su roditelji voljni pratiti informacije putem Interneta. Ali ipak ističu da im je draži osobni kontakt sa roditeljima.

Izdvojili smo nekoliko odgovora:

“Online suradnja je dobra, ali ne smije postati jedini oblik suradnje.”

“To je nužnost ali uz osobne komunikacije obavezno”

“Online suradnja može, ali ne kao primarni vid suradnje. Roditelj i škola u stvarnom okruženju puno je topliji i prisniji odnos.”

“Mislim da je učinkovita no ja pripadam starijoj generaciji i preferiram razgovor u ustanovi. U dosadašnjem radu držim se načela da usmenim dijalogom možemo riješiti sve. U tome uvijek uspijevam i u najtežim situacijama.”

“Dobra je ukoliko bi roditelji bili voljni pratiti i zaista sudjelovati u takvim oblicima suradnje. Putem takve suradnje mogli bi se češće informirati o raznim radionicama ili savjetima koji bi im pomogli u napretku djeteta.”

“Dobar je samo zbog brzine, ali i evidencije. (npr izostanci). Ozbiljnije probleme treba rješavati razgovorom odnosno osobnim kontaktom.”

“Naravno da je, uz brzinu i dostupnost, ukoliko su roditelji za takav vid zainteresirani, no ima roditelja koji ne prate tekovine e – komunikacije.”

“Koristan da ali on služi za prijenos informacija a ne za razvijanje suradnje. Potrebno je vidjeti se, čuti, osjetiti energiju i ono najvažnije - neverbalne znakove.”

Nadalje, sljedeće pitanje je bilo da objasne jesu li zadovoljni suradnjom sa roditeljima u svojoj školi. Većina pedagoga je odgovorila da je zadovoljna ili uglavnom zadovoljna. Međutim istaknuli su da uvijek suradnja roditelja i škole može biti puno bolja.

U nastavku iznosimo neke odgovore pedagoga:

“Da...što je pokazala i analiza samovrednovanja kroz upitnike učitelja i roditelja.”

“Vjerujte da ne znam. Radim u dvije male škole pa mi je teško dati jednostavan odgovor. Neki roditelji nas prihvaćaju neki ne. Ovisi što roditelj misli općenito o nama prosvjetarima, kolike ima predrasude i slično.”

“Da. Roditelji svakodnevno dolaze na individualne informacije s učiteljima, imaju potrebu za dodatnim razgovorima. Učitelji se prilagođavaju potrebama roditelja.”

“Djelomično. Najčešće je slučaj da roditelji učenika koji imaju problema u školi nevoljko dolaze u školu. Često je potrebno slanje službenog poziva. Neki predmetni učitelji bi trebali biti fleksibilniji i prema učenicima i prema roditeljima.”

“Uvijek postoji bolje. Sve ovisi o temi razgovora, problemu, raspoloženju i nizom drugih faktora.”

“Uglavnom da, roditelji se redovito odazivaju na sve oblike suradnje. ali npr. ne uspijevam objasniti pojedinim roditeljima kako je važno otići s djetetom kod logopeda i sl.”

“Da. Suradnja je dobra i učinkovita. Imamo redovitu suradnju sa roditeljima u svim prethodno navedenim oblicima.”

“Jesam, iako uvijek može bolje. Imamo otvoreni dan i jedan otvoreni pristup roditelja. Također imamo projekt Božićni sajam gdje satima na radionicama zajedno radimo, a poslije i zajedno slavimo. Roditelji redovito dolaze i na roditeljske i na predavanja i radionice.”

3.2. Poteškoće suradnje roditelja i pedagoga te prijedlozi za poboljšanje

U ovom dijelu ispitanici su zamoljeni da iznesu neke poteškoće kojima se susreću kroz suradnju sa roditeljima. Najviše poteškoća pedagozi vide u nesuradničkim roditeljima, prevelikim očekivanjima roditelja od učenika, neprijateljskom stavu roditelja općenito prema školstvu, te sam osjećaj da se škola i roditelji nalaze na suparničkim stranama.

Evo što su pedagozi iznjeli kao poteškoće:

“Nesuradnički roditelji. Roditelji koji nemaju povjerenja u sustav školstva, učitelje i ostale zaposlenike...”

“Frustrirani roditelji s životnim teškoćama i problemima, gdje vide "neprijatelja" u svakome...što je kod nas u izuzetno malom postotku.”

“S nekim roditeljima suradnja je izrazito otežana. Roditelji ne dolaze u školu i ne odgovaraju na pozive škole.”

“Na roditeljske sastanke uglavnom dolaze roditelji čija djeca nemaju većih teškoća.”

“Poteškoće mogu proizaći iz neadekvatnih ponašanja roditelja prema školi. Škole su nemoćne i nezaštićene u takvim situacijama.”

“Očekivanja roditelja koja nadilaze mogućnosti djeteta, škole i svijih osobno.”

“Roditelji koji se ne odazivaju na informacije, roditeljske sastanke ali i na službene pozive ne čine dobro svojoj djeci i nisu svjesni da je to zanemarivanje roditeljskih obveza koje bi trebalo i sankcionirati. Ali kad se u cijelu priču upetljaju Centri za socijalnu skrb, policija... priča često postane još i gora.”

„Ima roditelja koji imaju prevelika očekivanja naspram svoje djece. Tu počinju problemi. Isto tako ekonomska situacija -frustrirani roditelj- nesretno dijete.“

“Njihov stav o školi, školstvu, učiteljima, nama stručnim suradnicima. Treba razbijati mišljenja sa negativnim predznacima. Oni svakako trebaju znati što mi od njih hoćemo i trebamo bilo kada i u bilo kojoj situaciji. Također što mi možemo. Isto tako da smo svi pogrešivi. Biti čovjek je najvažnije i znati ih privoliti i opustiti.”

Nakon što su naveli poteškoće ispitanici su zamoljeni da navedu neke prijedloge za poboljšanje suradnje, kako bi ista bila što kvalitetnija i uspješnija. Ispitanici smatraju da je najbolje organizirati škole roditeljstva, stalno pozivati na suradnju, educirati roditelje, više vremena posvetiti se učeniku i roditelju, a manje papirologiji. Smatraju da bi trebalo primjenjivati pedagoške standarde pri zapošljavanju stručnih suradnika kako bi se oni što više vremena posvetili svim uključenima u odgoj i obrazovanje. Nadalje, smatraju da bi trebalo osvijestiti roditelje o važnosti suradnje sa školom i stručnim suradnicima za dobrobit djeteta.

Evo nekih prijedloga za poboljšanje koje su iznijeli pedagozi:

“Roditelje treba još u predškolskoj dobi poučiti, naučiti i osvjestiti da samo dobrom i kvalitetnom suradnjom sa svim čimbenicima u odgoju njihove djece znači i dobar put.”

“1. Od početka poznavati pravila, granice. 2. Objektivnost u procjeni situacije i spremnost za otvoreni razgovor 3. Povjerenje”

“Roditelji trebaju shvatiti da im škola nije na suprotnoj strani nego da se bori za boljitak njihovog djeteta.”

“Pedagoge osloboditi silnih piskaranja kako bi se više mogli baviti suradnjom s roditeljima, učenicima i savjetodavnim radom.”

“Pozitivna motivacija i razvoj suradnje.”

“Bitna je kontinuirana suradnja i dosljednost.”

“Čula sam za čajanke - neformalno, opuštено čavrljanje koje treba pametno osmisliti. Češće ih informirati o događanjima i uspjesima ili planovima škole. Imati jasne i konkretne roditeljske sastanke. Ne biti samo informator već i "prijatelj". Nisam baš tako naivna ali moraju shvatiti da smo i mi samo ljudi. Svaki djelatnik škole treba raditi na sebi i osmisliti rad sa svojim roditeljima što onda treba polako objedinjavati na razini škole.”

“Tolerancija, otvorenost, komunikativnost, poštovanje, poštenje, altruizam, empatičnost i nizom drugih pozitivnih ljudskih osobina pedagoških djelatnika omogućuje se dobra komunikacija s roditeljima. Na prijemnim ispitima fakulteta za školovanje pedagoških djelatnika potrebna je procjena ovih vrijednosti.”

“Češća nazočnost na roditeljskim sastancima te ostalim vidovima okupljanja roditelja. Predviđeni dio radnog vremena za primanja roditelja.”

“Uključiti roditelje u svakodnevni život škole...”

I na kraju su ispitanici zamoljeni da kažu još nešto o samoj temi upitnika, da li je trebalo nešto dodati ili izbaciti. Ispitanci su iznosili da uglavnom da ne treba ništa dodati, neki su rekli da je upitnik predug i da se neki put sa manje pitanja može saznati više. Dok je većina upitnik ocijenila pozitivno rekavši da je upitnik jako dobro sastavljen te da je suradnja sa roditeljima jedan od bitnijih djelova rada pedagoga.

Iznosimo neke odgovore:

“Smatram da je upitnik sveobuhvatan te da je suradnja s roditeljima važan segment u radu učitelja i pedagoga.”

“Smatram da je upitnikom sve obuhvaćeno.”

“Trebalo bi organizirati seminare s temama o unaprijeđenju suradnje škole i roditelja te komunikaciju i dobre odnose s roditeljima potrebno je njegovati i unapređivati.”

“Suradnja roditelja i škole je dio sustava, znači promjene u sustavu dovode do promjene u komunikaciji na svim razinama. Komunikacija je u školi osnovni alat koji treba mijenjati i nadograđivati prema potrebama promjena u društvu.”

“Ne, upitnik je jako dobar. Još bih željela napomenuti da živimo u vremenu u kojem pojedine škole i učitelji nemaju nikakove mogućnosti zaštite od neprihvatljivih ponašanja roditelja. Na sreću osobno nisam imala takva iskustva ali svjedočim situacijama koje su ispod ljudskog dostojanstva. Također bih napomenula da je za kvalitetan rad školskoga pedagoga nužna

ekipiranost stručnih službi po školama. Preko dvadeset godina jedini sam stručni suradnik škole (uz knjižničarku) .”

“Kao studentica ste super sve osmislili. Treba krenuti od faksa. Ne može baš svatko biti prosvjetar. Mi smo i policajci i svećenici i odvjetnici i roditelji i neprijatelji. Da biste to uspjeli potrebne su ljudske osobine koje treba početi prvo u domu, školi, ali ima fore razvijati to i na faksu. Ako ne pobijedimo vlastite strahove i taštinu, niš od toga. Ne vrijede vama samo sadržaji poučavanja jer oni su bez životnih vještina prazni. Sretno :)”

IV ZAKLJUČAK

Pretražujući literaturu i istražujući za pisanje teorijskog dijela ovog rada nismo pronašli dovoljno informacija koji bave isključivo kompetencijama pedagoga za rad s roditeljima. Dakle, uočava se nedostatak sličnih radova koji su fokusirani upravo na kompetencije pedagoga za rad s roditeljima. U ovom istraživanju očekivano je sudjelovalo više pedagoginja nego pedagoga. Kao što smo vidjeli u rezultatima, sudjelovalo je 20 osoba ženskog spola odnosno pedagoginja, te 1 osoba muškog spola to jest pedagog. To možemo protumačiti činjenicom da je u današnje vrijeme ipak prisutna predrasuda da je odgojno – obrazovna djelatnost više vezana za osobe ženskog spola. Ipak je žena ta koja se u većini brine o djetetu, koja ga odgaja i obrazuje kao odgojiteljica ili učiteljica. Također zanimljiv je podatak da je u većini slučajeva pedagog jedini stručni suradnik u školi u kojoj je zaposlen. Smatramo da bi ipak trebao postojati još jedan stručni suradnik da se na neki način pedagog rastereti. A na nekim djelovima, kao što je upis u 1. razred potreban je barem psiholog jer upravo je on odgovoran za testove i procjene koji se provode pri upisu. A tu su i razne radionice o osobinama ličnosti, ponašanju u čijoj bi realizaciji mogao sudjelovati. S obzirom na postavljenu hipotezu da pedagozi smatraju da su sve navedene kompetencije za rad sa roditeljima jako važne ona se i potvrdila. Pedagozi su se izjasnili da smatraju da su sve navedene kompetencije iznimno važne. Izjasnili su se da je najvažnija kompetencija *Poznavanje načela načela rada sa roditeljima*. To pokazuje da pedagozi smatraju da je uzajamno poštovanje, povjerenje, povjerljivost i odgovornost iznimno važnima za rad sa roditeljima te da bi se na tome trebala temeljiti svaka suradnja ako želimo da ona bude uspješna. Također, pedagozi smatraju da je za uspješnu suradnju bitno poznavati i tehnike uspješne komunikacije te poznavanje obiteljske situacije. Ako poznamo obiteljsku situaciju možemo kvalitetnije pomoći učeniku barem u školi, a i nekim savjetom koji će mu pomoći kod kuće. Manje važnim kompetencijama pedagozi su procijenili *Sposobnost služenja informacijskom tehnologijom*. To se može protumačiti na način da više vole osobni kontakt, kao što se i potvrdilo u kasnijem dijelu istraživanja. Još jedna kompetencija koja ima manje važnosti je i *Uvođenje inovacija u rad sa roditeljima*, možda iz razloga jer pedagozi smatraju da roditelji neće dobro prihvatiti neke novitete, da nisu voljni sudjelovati u njima ili da pak nemaju vremena. Sljedeća hipoteza bila je da pedagozi sve navedene kompetencije posjeduju u velikoj mjeri, koja se također pokazala točnom. Pedagozi su iskazali da u jako velikoj mjeri posjeduju navedene kompetencije. Jedna od njih je i *Spremnost na suradnju te Osposobljenost za aktivno slušanje*. Ovi podatci ukazuju na to da su uvijek spremni pomoći i saslušati

probleme roditelja. Nastojati će riješiti svaku situaciju na obostrano zadovoljstvo kao bi bili što uspješniji u radu. Od kompetencija koje manje posjeduju tu se opet ponavlja *Uvođenje inovacija u rad sa roditeljima*, za koje smatramo da je isti razlog koji je naveden i prije. Tu se spominje još jedna kompetencija *Osposobljenost za održavanje edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad sa roditeljima*. To možemo protumačiti na način da se pedagozi ne smatraju dovoljno kompetentnima za održavanje takvih radionica i aktivnosti za roditelje. Sljedeća hipoteza odnosi se na to da pedagogima nisu potrebna dodatna stručna usavršavanja za rad sa roditeljima, koja se također potvrdila. Za gotovo sve navedene kompetencije pedagozi su ocijenili da im uopće nije potrebno usavršavanje ili je potrebno u manjoj mjeri. Za one koje im je potrebno dodatno usavršavanje naveli su *Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima* te *Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima*. Dakle, ono što su u prethodnoj tablici ocijenili da najmanje posjeduju ovdje se pojavljuje kao ono što bi trebalo najviše dodatno usavršiti. Ono što su ocijenili da treba najmanje dodatno usavršiti je i *Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja* i *Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja*. To je vjerojatno iz razloga jer se uvelike trude pomoći i što više izaći ususret da se eventualno spriječi nezadovoljstvo i roditelja, a na kraju i samog učenika. Kao kompetencije koje su se još trebale naći na popisu pedagozi su predložili komunikacijske vještine, osobnu motivaciju za rad sa roditeljima, realizaciju istraživanja tema važnih za rad s roditeljima, usavršavanje stranih jezika, empatija te terapijske edukacije. Na pitanje da li ih je visoko obazovanje pripremiло za rad većina ispitanika smatra da nije i to iz razloga jer se više pažnje posvećuje teoriji te znanstvenom i istraživačkom pristupu, a manje praktičnom dijelu za koji smatraju da je puno važniji. Nadalje, većina ispitanika polazila je stručna usavršavanja za koja naglašavaju da se nisu nužno vezivala uz rad sa roditeljima, ali da su im pomogla u radu. To su na primjer Županijska stručna vijeća, UNICEF- ove radionice, Korak po korak, Realitetna terapija, Teorija izbora koje se mogu primjeniti u radu sa roditeljima.

Sljedeća hipoteza bila vezana je uz suradnju škole i roditelja. Istraživanje je pokazalo da većina pedagoga individualni razgovor smatra najboljim i najčešćim načinom suradnje sa roditeljima u školi gdje rade, što se slaže sa navedenom hipotezom. Uz individualni razgovor u velikoj mjeri još se pojavljuju i roditeljski sastanci te savjetovanja kao načešći oblici suradnje. Što se tiče *Online* suradnje roditelja i škole smatraju da je dobra, ali uz nju obavezno mora biti osobni kontakt. Većina pedagoga složila se da su zadovoljna suradnjom sa roditeljima u svojoj školi, međutim naglašavaju da uvijek može bolje. Kao neke poteškoće

koje se javljaju pri suradnji ističu nesuradničke roditelje, prevelika očekivanja od učenika, neprijateljskom stavu roditelja općenito prema školstvu, te sam osjećaj da se škola i roditelji nalaze na suparničkim stranama. Kao prijedloge za poboljšanje ističu da je najbolje organizirati škole roditeljstva, više vremena posvetiti se učeniku i roditelju, a manje papirologiji, trebalo bi osvijestiti roditelje o važnosti suradnje sa školom i stručnim suradnicima za dobrobit svih sudionika odgojno – obrazovnog procesa.

I na kraju, pedagozi smatraju da je rad sa roditeljima jedan od bitnih djelova rada pedagoga u osnovnoj školi. Prema riječima jedne ispitanice pedagozi su u školi “*i policajci i svećenici i odvjetnici i roditelji i neprijatelji*”. Zato je ponajprije važno imati neke ljudske kompetencije koje će se kasnije nadograđivati stručnim kompetencijama najprije kroz fakultet, a potom kroz rad i stručna usavršavanja. Jedino na taj način može se ostvariti kvalitetna, ali i uspješna suradnja sa roditeljima.

Smatramo da bi možda na studij pedagogije trebalo uključiti neke kolegije koji će se baviti suradnjom sa roditeljima. Kao, što su neki ispitanici naveli, fakultet bi trebao pripremiti studente za svijet rada, međutim oni u većini slučajeva dolaze sa jako malo praktičnog znanja. Prema tome, možda bi u budućnosti trebalo više pažnje posvetiti u osmišljavanju koncepta studija pedagogije kako bi se što ranije počelo sa praksom u odgojno – obrazovnim ustanovama. Samim time što su uključeni u proces u bilo kojoj odgojno – obrazovnoj ustanovi biti će uspješniji kada se jednom nađu u stvarnoj situaciji i budu radili samostalno.

POPIS PRILOGA

1. ANKETNI UPITNIK

Poštovani pedagozi,

Pred Vama je anketni upitnik koji, kao studentica pedagogije Filozofskog fakulteta u Rijeci, provodim za potrebe pisanja diplomskog rada. Ovim anketnim upitnikom želim ispitati koje kompetencije Vi smatrate važnim u radu s roditeljima. Također želim ispitati neke oblike suradnje škole odnosno pedagoga i roditelja.

Anketa je u potpunosti anonimna te se provodi isključivo u svrhu pisanja diplomskog rada. Molim Vas da odgovorima na pitanja pridošete mogućnosti izrade ovog diplomskog rada.

Zahvaljujem na suradnji!

Lucija Matek

I OPĆA SKUPINA PITANJA

1. SPOL: Ž M
2. DOB:
3. RADNI STAŽ:
 - a. do 1 godine
 - b. od 2 do 5 godina
 - c. od 6 do 10 godina
 - d. više od 10 godina
4. Da li je u Vašoj školi, osim pedagoga, zaposlen i neki drugi stručni suradnik?
 - a. Ne
 - b. Psiholog
 - c. Defektolog
 - d. Socijalni pedagog
 - e. Drugi (molim navedite):
5. Koliko učenika pohađa školu u kojoj radite?
 - a. Do 100
 - b. Od 101 do 300
 - c. Od 301 do 500
 - d. Više od 500

II KOMPETENCIJE

1. Molim Vas da na skali od 1 do 4 procijenite (1-nije važna, 2- važna, 3-izuzetno važna, 4- ne mogu procijeniti), prema Vašem mišljenju, koliko je pojedina kompetencija važna za rad pedagoga s roditeljima.

KOMPETENCIJA		1	2	3	4
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	1	2	3	4
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	1	2	3	4
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	1	2	3	4
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	1	2	3	4
6.	Poznavanje obiteljske situacije	1	2	3	4
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	1	2	3	4
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	1	2	3	4
9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	1	2	3	4
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	1	2	3	4
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	1	2	3	4
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
13.	Spremnost na suradnju	1	2	3	4
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	1	2	3	4
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	1	2	3	4
16.	Razumijevanje problema roditelja	1	2	3	4
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	1	2	3	4
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	1	2	3	4
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	1	2	3	4
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	1	2	3	4
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	1	2	3	4
22.	Osposobljenost za uživljavanje u situaciju	1	2	3	4
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	1	2	3	4
24.	Osposobljenost za pregovaranje	1	2	3	4
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	1	2	3	4
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	1	2	3	4
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	1	2	3	4
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	1	2	3	4
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	1	2	3	4
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	1	2	3	4
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	1	2	3	4
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	1	2	3	4
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	1	2	3	4
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)	1	2	3	4
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	1	2	3	4

2. Molim da na skali od 1 do 4 procjenite (1-ne posjedujem, 2- posjedujem, 3-izrazito posjedujem, 4- ne mogu procijeniti), prema vašem mišljenju, u kojoj mjeri posjedujete pojedinu kompetenciju rad pedagoga sa roditeljima:

KOMPETENCIJA		1	2	3	4
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	1	2	3	4
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	1	2	3	4
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	1	2	3	4
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	1	2	3	4
6.	Poznavanje obiteljske situacije	1	2	3	4
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	1	2	3	4
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	1	2	3	4
9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	1	2	3	4
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	1	2	3	4
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	1	2	3	4
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
13.	Spremnost na suradnju	1	2	3	4
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	1	2	3	4
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	1	2	3	4
16.	Razumijevanje problema roditelja	1	2	3	4
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	1	2	3	4
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	1	2	3	4
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	1	2	3	4
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	1	2	3	4
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	1	2	3	4
22.	Osposobljenost za uživanje u situaciju	1	2	3	4
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	1	2	3	4
24.	Osposobljenost za pregovaranje	1	2	3	4
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	1	2	3	4
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	1	2	3	4
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	1	2	3	4
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	1	2	3	4
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	1	2	3	4
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	1	2	3	4
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	1	2	3	4
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	1	2	3	4
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	1	2	3	4
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)	1	2	3	4
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	1	2	3	4

3. Molim da na skali od 1 do 4 procjenite (1-nije potrebno usavršavanje, 2- potrebno usavršavanje, 3-jako potrebno usavršavanje, 4- ne mogu procijeniti), prema vašem mišljenju, koju biste od navedenih kompetencija trebali dodatno usavršiti:

KOMPETENCIJA		1	2	3	4
1.	Osposobljenost za rad s roditeljima	1	2	3	4
2.	Poznavanje važnosti suradnje s roditeljima	1	2	3	4
3.	Poznavanje prednosti suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
4.	Primjena pedagoškog znanja u radu s roditeljima	1	2	3	4
5.	Poznavanje načela rada s roditeljima (povjerenje, povjerljivost, uzajamno poštovanje i uvažavanje, odgovornost)	1	2	3	4
6.	Poznavanje obiteljske situacije	1	2	3	4
7.	Posjedovanje znanja o tehnikama uspješne komunikacije	1	2	3	4
8.	Poznavanje školskih propisa važnih za rad s roditeljima	1	2	3	4
9.	Sposobnost prenošenja stručnih informacija na jasan i razumljiv način	1	2	3	4
10.	Preuzimanje inicijative za uključivanje roditelja u rad škole (vrednovanje rada, volontiranje, pomoć pri izboru zanimanja – dan karijera, ...)	1	2	3	4
11.	Organizacijske sposobnosti (planiranje rada)	1	2	3	4
12.	Sposobnost kvalitetnog planiranja suradnje sa roditeljima	1	2	3	4
13.	Spremnost na suradnju	1	2	3	4
14.	Osposobljenost za stvaranje ugodnog ozračja	1	2	3	4
15.	Sposobnost za preuzimanje odgovornosti	1	2	3	4
16.	Razumijevanje problema roditelja	1	2	3	4
17.	Uvođenje inovacija u rad s roditeljima	1	2	3	4
18.	Razvijanje strategija pomoći učenicima i roditeljima	1	2	3	4
19.	Aktivna podrška roditeljima (izvještaji o napredku djeteta, savjeti,...)	1	2	3	4
20.	Osposobljenost za služenje informacijskom tehnologijom	1	2	3	4
21.	Osposobljenost za prilagodbu novim situacijama	1	2	3	4
22.	Osposobljenost za uživljavanje u situaciju	1	2	3	4
23.	Osposobljenost za rješavanje sukoba – medijacija	1	2	3	4
24.	Osposobljenost za pregovaranje	1	2	3	4
25.	Osposobljenost za aktivno slušanje	1	2	3	4
26.	Osposobljenost za povezivanje roditelja sa učiteljima	1	2	3	4
27.	Osposobljenost za planiranje kontinuiranog rada sa roditeljima	1	2	3	4
28.	Osposobljenost za motiviranje roditelja	1	2	3	4
29.	Osposobljenost za održavanje raznih edukativnih radionica i aktivnosti vezanih uz rad s roditeljima	1	2	3	4
30.	Planiranje osobnog razvoja i usavršavanja za kvalitetan rad s roditeljima	1	2	3	4
31.	Osposobljenost za savjetodavni rad	1	2	3	4
32.	Osposobljenost za informiranje roditelja	1	2	3	4
33.	Osposobljenost za uvažavanje prijedloga roditelja	1	2	3	4
34.	Osposobljenost za osvješćivanje uloge pedagoga (pokazati što to pedagog radi u školi i za što je zadužen te kako može pomoći)	1	2	3	4
35.	Osposobljenost za razvoj socijalnih vještina	1	2	3	4

4. Molim Vas da navedete još neke kompetencije za koje smatrate da su važne, da bi trebali posjedovati ili dodatno usavršiti, a da nisu navedene u predhodnom popisu kompetencija:

5. Smatrate li da Vas je visokoškolsko obrazovanje dovoljno pripremlilo za rad sa roditeljima?

1. DA
2. NE
3. NE MOGU PROCIJENITI

Molim objasnite svoj dogovor.

6. Jeste li za vrijeme rada u školi polazili stručna usavršavanja koja su se vezivala uz rad sa roditeljima?

1. DA
2. NE

Ako ste odgovorili "DA" koja su to usavršavanja bila te jesu li Vam pomogla u radu? A ako ste odgovorili sa "NE" zbog čega niste išli?

III SURADNJA PEDAGOGA I RODITELJA

1. Koje oblike suradnje s roditeljima najčešće prakticira škola u kojoj radite:
 - a. Roditeljski sastanak
 - b. Skupna informiranja
 - c. Individualni razgovori
 - d. Savjetovanja
 - e. Pedagoške radionice
 - f. Tematske rasprave
 - g. Škola za roditelje
 - h. Posjet roditeljskom domu
 - i. On line suradnja
 - j. Pisane obavijesti o učeniku
 - k. Telefonski pozovi roditeljima
 - l. Prijedlozi roditeljima za uključivanje u školske aktivnost
 - m. Drugo (molim navedite)

2. Koji je, prema Vašem mišljenju kao pedagogu, najbolji oblik suradnje roditelja i škole? Molim ukratko objasnite.

3. Živimo u dobu sve većeg napredka moderne tehnologije. Smatrate li da je *Online* suradnja dobar način suradnje roditelja i škole? Molim objasnite svoj odgovor.

4. Jeste li Vi, kao pedagog, zadovoljni suradnjom roditelja i nastavnika u Vašoj školi? Molim objasnite svoj odgovor.

5. Prema Vašem mišljenju koje su najveće poteškoće u uspostavljanju suradnje sa roditeljima? Molim objasnite svoj odgovor.

6. Molim Vas da navedete neke prijedloge za poboljšanje suradnje roditelja i pedagoga?

7. Želite li još nešto reći u vezi suradnje roditelja i škole te za to potrebnim kompetencijama? Smatrate li da sam još nešto trebala uključiti u upitnik? Što bi to bilo?

2. POPIS PEDAGOGA U ŠKOLAMA PRIMORSKO – GORANSKE ŽUPANIJE¹⁶

1. OŠ Belvedere – Sanja Mlivić
2. OŠ Centar - Snježana Carević
3. OŠ Dolac – Dionea Kraljić - Stošić
4. OŠ Eugen Kumičić – Bojana Marin
5. OŠ Gornja Vežica – Adriana Licardo Juretić zamjena Luka Tuta
6. OŠ Ivana Zajca – Barbara Škočilić
7. OŠ Pećine – Slavica Rumora
8. OŠ Pehlin – Nedeljka Rajačić
9. OŠ Trsat – Jadranka Perković
10. OŠ Turnić – Jasna Sandalj
11. OŠ Vežica – Zoran Mijanović
12. OŠ Zamet – Mirjana Jurica
13. Centar za odgoj i obrazovanje – Tatjana Kovačić
14. OŠ Milan Brozović, Kastav – Hedi Blašković - Babić
15. OŠ dr. Andrija Mohorovičić, Matulji – Jadranka Jovanović
16. OŠ Sv. Matej, Viškovo – Jasna Pipinić
17. OŠ Bakar – Vanja Vičević
18. OŠ dr. Josipa Pančića, Bribir – Đina Grbić
19. OŠ Brod Moravice – Monika Bajt Stepić

¹⁶ U popis su uključene samo one škole u Primorsko – goranskoj županiji koje imaju zaposlenog pedagoga.

20. OŠ Fran Krsto Frankopan, Brod na Kupu – Ingrid Šimičić
21. OŠ Petar Zrinski, Čabar – Ksenija Petelin
22. OŠ Franje Petrića, Cres – Željka Matovinović
23. OŠ Vladimira Nazora, Crikvenica – Draženka Mažar
24. OŠ Zvonko Car, Crikvenica – Julijana Plenča
25. OŠ Ivana Gorana Kovačića, Delnice – Blaženka Bagarić
26. OŠ Hreljin – Dezi Karlić-Došen
27. OŠ Kostrena – Nataša Kovačević
28. OŠ Kraljevica – Izabel Krulić
29. OŠ Fran Krsto Frankopan, Krk – Milana Jurina, Nedjeljka Turčić
30. OŠ Maria Martinolića, Mali Lošinj – Ivan Žeželj
31. OŠ Ivana Rabljanina, Rab - Franciska Plješa
32. OŠ Jurja Klovića, Tribalj – Vilma Car Katnić
33. OŠ Ivan Goran Kovačić, Vrbovsko – Tanja Jakovac

POPIS TABLICA I GRAFOVA

- Graf 1: Spol ispitanika
 - Graf 2: Dob
 - Graf 3: Radni staž ispitanika
 - Graf 4: Broj učenika
 - Graf 5: Visoko obrazovanje i rad s roditeljima
 - Graf 6: Stručna usavršavanja
-
- Tablica 1: Stručni suradnici
 - Tablica2: Važnost kompetencija za rad s roditeljima
 - Tablica 3: Posjedovanje kompetencija za rad s roditeljima
 - Tablica 4: Usavršavanje kompetencija za rad s roditeljima
 - Tablica 5: Oblici suradnje

LITERATURA

- AZZO, Iva Biljan, viša savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje na Stručnom skupu stručnih suradnika pedagoga osnovnih i srednjih škola. Preuzeto sa: http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=5274:odgoj-u-kolijuloga-i-kompetencije-pedagoga-&catid=281:struni-suradnici-pedagozi&Itemid=0
- Bezinović, P. (1993.) Samopoštovanje i percepcija osobne kompetentnosti U: *Godišnjak zavoda za psihologiju*, 7-12, Rijeka, Pedagoški fakultet u Rijeci
- Boyatzis, R.E. (1982.) *The competent manager: A model for effective performance*, New York, John Wileys & Sons
- Definicija kompetencija preuzeta 30.lipnja 2014. : https://www.politehnika-pula.hr/download/repository/20.19-A-Kompetencije_i_ishodi_ucenja.pdf
- Giron, M. (1988.) *Školski pedagog i inovacije*, Rijeka, Izdavački centar Rijeka
- Gu, L., Kristoffersson, M. , Zang, Y. (2013.) Home-School Collaboration in Sweden and China U: *US-China Education Review* 3 (3); 188-201. Posjećeno i preuzeto 20. studenog 2014. Sa baze ERIC: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED541823.pdf>
- Hrvatić, N. (2007.) *Škola budućnosti: nove kompetencije učitelja*, Križevci, HPKZ
- Jurčić, M. (2012.) *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*, Zagreb, RECEDO d.o.o
- Kolak, A. (2006.) Suradnja roditelja i škole U: *Pedagoška istraživanja* 3(2); 123-140
- Ledić, J., Staničić, S., Turk, M. (2013.) *Kompetencije školskih pedagoga*, Rijeka, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
- Lukaš, M., Gazibara, S. (2010) Modaliteti suradničkih odnosa školskog pedagoga i roditelja U: *Život i škola*, 24 (2); 210. – 229
- Maleš, D. (1994.) Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca U: *Napredak* 135 (3); 342-349
- Maleš, D. (1996.) Od nijeme potpore do partnerstva obitelji i škole U: *Društvena istraživanja* 5 (1); 75-88
- Miljević - Riđički, R., Vizek – Vidović, V. (2009.) Nacionalno istraživanje o roditeljima u zemljama Jugoistočne Europe. Pristupljeno 10. studenog 2014. na http://www.see-educoop.net/aeiq/outputs/Ukljucenos_PolicyBrief_hr.pdf
- Miljević - Riđički, R., Pahić, T., Vizek – Vidović, V. Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj: sličnosti i razlike urbanih i ruralnih sredina U: *Sociologija i prostor* 49 (2); 165-184

- OECD (2005.) *Definiranje i odabir ključnih kompetencija*, Zagreb, VIGOGRAF
- Potočnjak, B. (1983.) *Uloga roditelja u odgoju djece*, Opatija Otokar Krešovani
- Prijedlog zakona o djelatnosti pedagoga; posjećeno 20. studenog 2014. www.pedagogija.hr/.../zakon-o-pedagoskoj-djealatnosti-1192007.doc
- Rečić, M. (2006.) *Kako mogu surađivati sa školom*, Đakovo, Tempo
- Relja, J. (2005.) Interpersonalna komunikacija kao osnova pedagoškog vođenja u svajetodavnom radu sa obiteljima U: *Napredak* 146 (3); 389-396
- Relja, J. (2006.) Etički aspekti djelovanja stručnih suradnika pedagoga u radu s roditeljima U: *Napredak* 147 (3); 378-386
- Rosić, V. (2005) *Odgoj – obitelj – škola*, Rijeka, Žagar
- Rosić, V., Zloković, J. (2003.) *Modeli suradnje obitelji i škole*, Đakovo, Tempo
- Staničić, S. (2001.) Kompetencijski profil školskog pedagoga U: *Napredak* 142(3); 279-295
- Staničić, S. (2005.) Uloga i kompetencije školskog pedagoga U: *Pedagogijska istraživanja* 2 (1); 35-47
- Suradnja učitelja i roditelja preuzeto sa: <http://www.istrazime.com/skolska-psihologija/suradnja-ucitelja-i-roditelja/#sthash.9sLq5CMY.dpuf>
- Vrgoč, H. (2005.) *Učitelji, učenici i roditelji zajedno na putu uspješnog odgoja i obrazovanja*, Zagreb, HPKZ
- Žužić, S. (2010.) *Suradnja roditelja i škole* preuzeto 25. studenog 2014. sa: http://www.smb.hr/libraries/0000/6708/Suradnja_roditelja_i_%C5%A1kole_Slavica_%C5%BDu%C5%BEi%C4%87_-_pdf.pdf
- Zakon o preškolskom odgoju i obrazovanju, posjećeno 15. studenog 2014. <http://www.zakon.hr/z/492/Zakon-o-pred%C5%A1kolskom-odgoju-i-obrazovanju>
- Zakono odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, posjećeno 15. studenog 2014. <http://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli>